

Džordž R. R.
Martin

Četvrta knjiga
*Pesme
leda i vatre*

GOZBA
ZA VRANE
ILUSTROVANO IZDANJE

Predgovor Džoa Aberkrombija

Preveo
Nikola Pajvančić

— Laguna —

Naslov originala
George R. R. Martin
A Feast for Crows
The Illustrated Edition
Book Four of A Song of Ice and Fire

Copyright © 2005 by WO & Shade LLC
Foreword copyright © Joe Abercrombie
Illustrations, unless otherwise noted, copyright © 2025 by WO & Shade LLC
Maps copyright © 2011 by Jeffrey L. Ward
All rights reserved.

Translation Copyright © 2025 za srpsko izdanje, LAGUNA

*Posvećeno Stivenu Baučeru,
volšebniku za Windows i demonu za DOS,
bez koga bi ova knjiga bila napisana
voštanim bojicama.*

SADRŽAJ

PREDGOVOR	XI
PROLOG	3
PROROK	17
KAPETAN GARDE	29
SERSEL	43
BRIJENA	53
SEMVEL	66
ARJA	81
SERSEL	91
DŽEJMI	107
BRIJENA	119
SANSA	133
SIPINA KĆI	145
SERSEL	157
OKALJANI VITEZ	168
BRIJENA	180
SEMVEL	195
DŽEJMI	205
SERSEL	215
GVOZDENI KAPETAN	230
UTOPLJENI ČOVEK	243
BRIJENA	254
OKRUNITELJKA	271
ARJA	283

ALEJNA	297
SERSEI	313
BRIJENA	329
SEMVEL	343
DŽEJMI	355
SERSEI	371
PLJAČKAŠ	387
DŽEJMI	402
BRIJENA	417
SERSEI	428
DŽEJMI	440
KET SA KANALA	455
SEMVEL	468
SERSEI	477
BRIJENA	492
DŽEJMI	507
SERSEI	519
PRINCEZA U KULI	531
ALEJNA	547
BRIJENA	569
SERSEI	583
DŽEJMI	596
SEMVEL	609
A U MEĐUVREMENU, TAMO NA ZIDU...	621
APENDIKS	623
KRALJEVI I NJIHOVI DVOROVI	623
KRALJICA NAMESNICA	625
KRALJ NA ZIDU	630
KRALJ OSTRVA I SEVERA	633
DRUGE KUĆE, VELIKE I MALE	637
KUĆA ERINA	639
KUĆA FLORENTA	642
KUĆA FREJA	644
KUĆA HAJTAUERA	649
KUĆA LANISTERA	652
KUĆA MARTELA	656

KUĆA STARKA	659
KUĆA TULIJA	664
KUĆA TIRELA	666
ODMETNICI I RAZBOJNICI, KMETOVI I ZAKLETA BRAĆA.	669
SITNA GOSPODA, LUTALICE, PROST SVET	671
RAZBOJNICI I ODMETNICI.	673
ZAKLETA BRAĆA NOĆNE STRAŽE	675
DIVLJANI ILI SLOBODNI NAROD	677
PREKO USKOG MORA	679
KRALJICA PREKO MORA	681
U BRAVOSU	684
IZJAVE ZAHVALNOSTI	687
BELEŠKA O PISCU	689
BELEŠKA O ILUSTRATORU	691

PREDGOVOR

Verovatno nikoga od vas neće iznenaditi kad kažem da sam kao klinac čitao mnogo fantastike. *Gospodar prstenova*, naravno. *Čarobnjak Zemljomorja*, svakako. Zatim romane Majkla Murkoka, Dejvida Edingsa, *Dragonlens* i tako dalje i tako dalje. Krajem osamdesetih počeo sam da primećujem kako se iste priče ponavljaju – bar kada je reč o epskom jezgru žanra. Plemeniti junaci jašu u slavu pobjedu nad đavolskim mračnim gospodarima. Pisci pokušavaju da nadmaše Tolkina u složenosti i razrađenosti svojih izmišljenih svetova. Učinilo mi se da je taj žanr postao, možda, *pomalo* predvidiv. Udaljio sam se od fantastike i okrenuo drugim stvarima – trilerima, vesternima, klasicima, istorijskim romanima, publicistici.

A onda mi je jednog dana, negde devedesetih, prijatelj doneo raskupusani primerak romana pod naslovom *Igra prestola*, izvesnog Džordža R. R. Martina, i rekao: „Nekada si bio lud za fantastikom. Trebalo bi ovo da pročitaš.“ Pogledao sam korice: vitez u sjajnom oklopu, zamak, lepa princeza – i prezrivo se osmehnuo. „Mislim da znam kako će to da ide...“ Moja samouverenost je, međutim, brzo završila na gubilištu – a meni zbog toga *uopšte* nije bilo krivo.

Zanimljivo je što korice nisu lagale. *Pesma leda i vatre* jeste, u mnogo čemu, ideal epske fantastike. Velika, dugačka serija, velikih dugačkih romana, krca-ta svime što istinski ljubitelj žanra može da poželi. Svet koji deluje kao srednjovekovna Evropa na steroidima, s ogromnim zamkovima, okrutnim kraljevima i kraljicama, hrabrim vitezovima i prelepim gospama, razbojnicima i kmetovima, mačevima i čarobnjacima – i, naravno, zmajevima.

Tu su turniri, dvoboji i bitke, prijateljstva skovana u ognju rata i stare mržnje koje tek treba da se razreše. Izgubljena magija polako se vraća u svet, a drevna tama ponovo počinje da preti, iza kraja poznatog sveta. Mnoštvo raznovrsnih likova, od kojih je bar nekoliko upleteno u razna proročanstva, kao da svakom pravom fanu fantastike poručuje: „Uđi, znaš šta te čeka.“ Međutim, ova će vas saga kao i mnogi njeni likovi, dočekati s osmehom – pa će vam zabiti nož u leđa kada se tome najmanje nadate.

Martinov svet Vesterosa (i susednog kontinenta Esosa) jedan je od najvećih i najdetaljnijih u žanru već ozloglašenom po svojim razmerama i detaljima – dovoljno je pogledati spisak likova na kraju *Gozbe za vrane* pa da se to shvati. Ovde, međutim, „gradnja sveta“ nije suva enciklopedijska šetnja kroz heraldičke simbole i spiskove vladara. Razmere su ogromne, ideje velike, impresivne i zadivljujuće verzije poznatog – ali se okruženje uvek ukršta sa ličnim. Ljudi Vesterosa ne mogu se odvojiti od kultura i istorija koje su ih oblikovale; detalji sveta neposredno utiču na motive likova, oblikuju njihove postupke, stvaraju dramu.

Tako Gnezdo sokolovo nije samo prelep zamak – ono je smešteno na vrhoglavom planinskom vrhu, do koga vodi jeziv uspon, a tamnice nemaju jedan zid i zatvorenici mogu da odu kad god požele... ako ne mare za ambis. Meštari ne nose tek tako zanimljiv lanac od raznih metala – svaku kariku su iskovali tek kada su ovladali određenom disciplinom, pa je nedovršeni lanac simbol nečije učenosti, ali i neuspeha da se uči. Ljudi sa Gvozdenih ostrva ne klanjaju se samo božanstvu mora – njihov surovi obred krštenja podrazumeva utapanje i ponovno rođenje kroz oživljavanje. Kakav će to čovek biti sveštenik takve vere? Kakva filozofija vodi njegove postupke?

Epsko je čest stereotip u epskoj fantastici (mislim, tako se i zove), ali *intimnost* je retka. Upravo ta fokusiranost na likove izdvaja *Pesmu leda i vatre* od svega što joj je prethodilo. Priče smo do tada pratili kroz smenu širokih planova – grandiozne scene, beskrajni predeli, istorijski procesi. Međutim, iako su ulozi ogromni, *Pesma leda i vatre* je priča ispričana u krupnom planu (često iz neprijatne blizine). Martin bira naraciju u trećem licu, ali sa ograničenim uvidom – sve je prikazano iz vizure – iz glave – nekog od brojnih likova. Kao i u stvarnom životu, na opis događaja uvek utiče perspektiva posmatrača. Mi upoznajemo jedinstveni glas svakog lika i njegov pogled na svet, njegove tajne želje i unutrašnje borbe, njegove nade i prošlost, neusklađenost između toga kako ga drugi vide i kako vidi sam sebe. To su duboki, složeni, autentični, duhoviti, grozni i beskrajno raznoliki ljudi koji vole, mrze, sukobljavaju se, sarađuju, menjaju se – i ne uspevaju da se promene – iskorišćavaju jedni druge i bivaju iskorišćeni, na beskrajno zanimljive i iznenađujuće, a ponekad istinski šokantne načine.

Gospodar prstenova i većina epske fantastike koja je nastala u Tolkinovoj senci nude svet u kojem postoji objektivno dobro i zlo. Nema sumnje da je Sauron zao. Borba protiv njega je moralno ispravna; podleći njegovom zloćudnom uticaju potpuno je pogrešno – i čitalac to nikada ne dovodi u pitanje. *Pesma leda i vatre*, međutim, prikazuje svet mnogobrojnih stanovišta, viših ciljeva i manjih zala, polovičnih izbora i sumnjivih moralnih odluka, u kome je teško postupiti ispravno, ako je to uopšte i moguće. Užasne stvari se čine zarad ljubavi. Plemenita dela proističu iz ambicije. Likovi su većito razapeti između suprotstavljenih dužnosti, gurnuti u bezizlazne situacije. Neki od iznenađenih, brutalnih obrta i dalje su duboko zapanjujući. U vreme kada su knjige objavljene, ti obrti bili su

zaista nepojmljivi. To je svet u kome činjenica da je neko glavni lik ne pruža nikakvu zaštitu od spletki neprijatelja – niti od ravnodušne nasumičnosti stvarnosti. Martin nam nikada ne dozvoljava da zaboravimo da je svako, na kraju krajeva, glavni junak u sopstvenoj priči.

I tu dolazimo do *Gozbe za vrane*. To je četvrta knjiga u serijalu – a iza nas je već vrtoglavo putovanje kroz ratove, bitke, krunisanja, čarolije, zmajsku vatru, spletke i izdaje, bratoubistva i oceubistva, dvoboje i turnire, pogubljenja i krvave svadbe. Videli smo kako kraljevstvo puca, a sada se raspada na delove, nemiri se šire i posmatramo posledice potpunog rata.

Događaji iz prethodnih knjiga odjekuju i sudaraju se s novim likovima, u krajevima o kojima smo možda samo čuli, ali još nismo tamo bili, i u slojevima društva koje nismo upoznali – s nepredvidivim posledicama, koje nastaju iz častoljublja, opsesija i jedinstvenih naravi živopisnih likova koje upoznajemo. I više nego ranije, vidimo kako pohlepa i ambicija plemstva utiču na obični narod, dok građanski rat donosi stravičnu pustoš Rečnim zemljama. Kao što to kaže obrednik Meribold:

*„Opasno je biti niskog roda
kada se velika gospoda igraju svoje igre prestola.“*

Gozba za vrane nudi nam složene i raznolike kulture, predele i podneblja, ali i osećanja. Martin je poznat po bezobzirnosti, opsesivnosti i ambiciji svojih likova, ali u knjizi ima i mnogo ljubavi, odanosti i časti, a trenuci junaštva, preobražaja ili proste velikodušnosti sijaju još jače u tom mračnom svetu. Naizgled najbolji ljudi često su vođeni niskim pobudama i podmuklim planovima, a najgori su kadri da učine i plemenita dela. Knjiga nikada nije jednodimenzionalna, već izrasta u polifoniju, presek kroz jedno ogromno i složeno društvo u velikom previranju, i prikazuje nam širu sliku kroz mnoštvo glasova u njemu.

Kako se razmera širi, a broj narativnih perspektiva raste, Martin donosi hrabru – možda i sudbonosnu – odluku da podeli svoju postavu na dva dela, odlazeći pojavljivanje nekih ključnih likova za peti tom, *Ples sa zmajevima*. To znači da su mnogi važni delovi slagalice samo nagovešteni i da čitalac mora da sačeka povratak mnogih omiljenih junaka. Nema Deni, nema Tiriona, nema ni Džona Snežnog. Istovremeno to, međutim, omogućava dalji razvoj onih niti koje su ovde prisutne.

Teško je iznova iznenaditi već oguglalog čitaoca, posle svih šokova i pogibi-ja iz prva tri romana, ali obrti nastavljaju da se nižu, a približavanje likovima do krajnosti dovodi do toga da čitalac doživljava njihovu mučninu i jezu kada njihovi najbrižljivije pripremljeni planovi neumitno pođu po zlu. Tu su dugačke, spore, napete pripreme, a kada izbije nasilje, ono je naglo, eksplozivno i najčešće nema mnogo veze sa čašću ili pravdom.

U Vesterosu nema apsolutno ispravne strane – postoje samo mnoge zavađene sile i mnoge međusobno suprotstavljene predstave o tome šta je ispravno. Upoznaćemo i zavolećemo ljude sa svih strana sukoba, uronićemo u njihove skrivene misli i snove, živjećemo u njihovoj koži (ili oklopu). Saosećaćemo s likovima koji su osuđeni da se sukobe, videćemo da su njihovi sudari neizbežni, nećemo moći da odvojimo pogled od toga, i užasavaćemo se zbog uverljivo haotičnih i stravičnih posledica.

Posledice su oduvek bile jedan od najzanimljivijih i najstrašnijih delova *Pesme leda i vatre*, naročito u žanru koji svojim likovima često nudi jednostavna rešenja i čiste završetke. Te posledice mogu dugo da kasne, ali kad stignu, pogađaju nemilosrdno. *Gozba za vrane* je knjiga u kojoj mnogi likovi žanju ono što su posejali, suočeni s neizbežnim ishodima svojih odluka i svoje prirode: zasluženim kaznama proisteklim iz sopstvene pohlepe i paranoje (Sersei), nesposobnošću da se odustane od poriva za osvetom kada su im samo oni ostali (Arja) ili čak zamkom u koju vodi previše časti u nečasnom svetu (Brijena). Martin je pisac koji nikada ne bira lak izlaz – a ne nudi ga ni svojim junacima, kao ni svojim čitaocima.

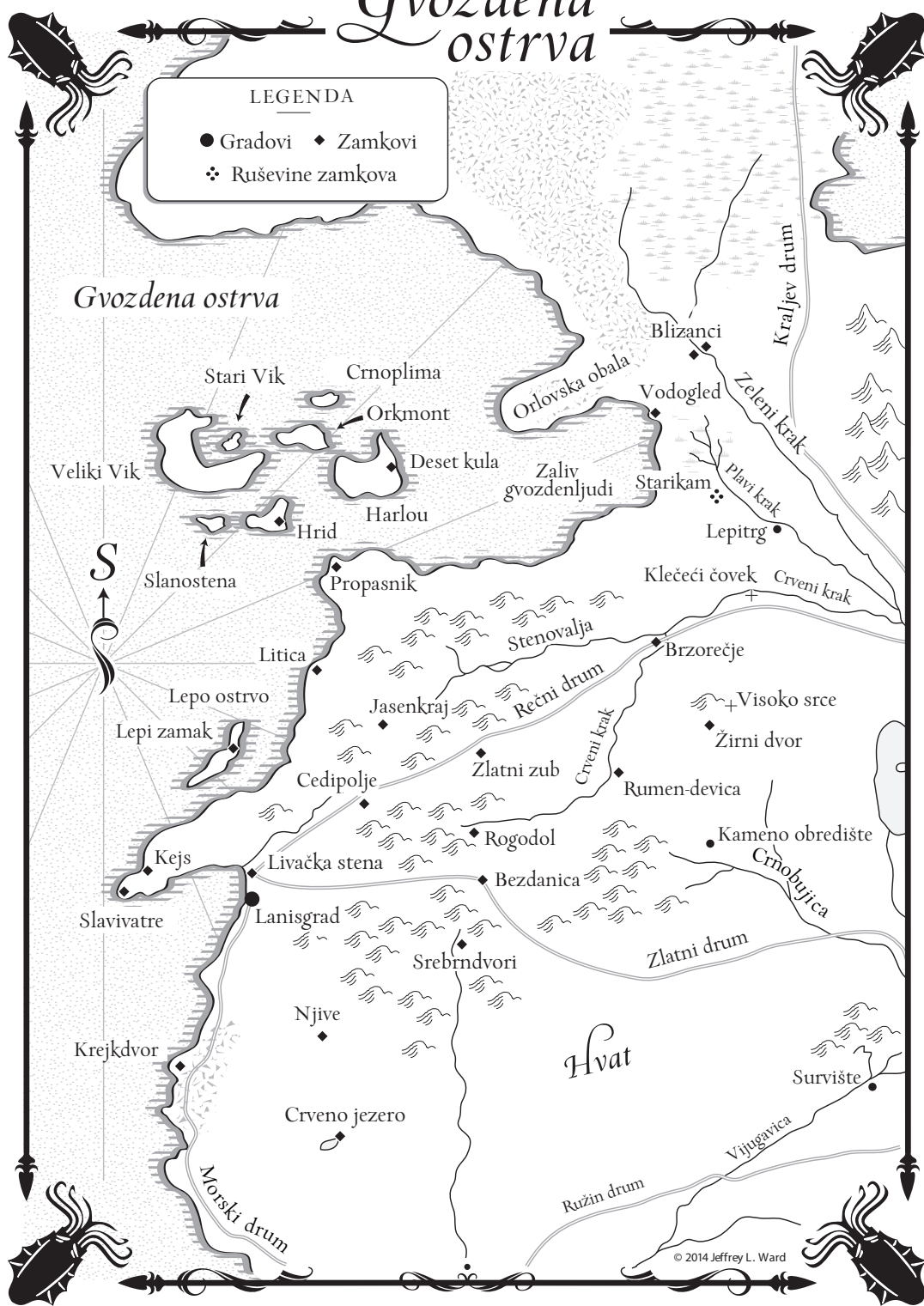
Pesma leda i vatre i dalje ostaje neuporediv doživljaj, istovremeno istinski poznat i istinski potresan, i epski i izuzetno ličan. Ta snažna bliskost sa likovima, to osećanje da smo zaista u koži složenog i razapetog čoveka, razlozi su zašto je *Igra prestola* delovala revolucionarno u svetu epske fantastike kad sam je prvi put pročitao – i zbog čega je *Gozba za vrane* sveža i danas, dvadeset godina pošto je napisana.

Džo Aberkrombi

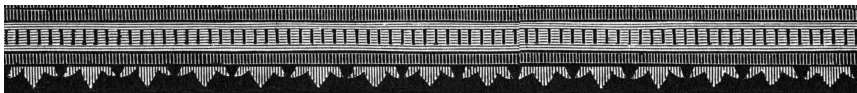
Gvozdena ostrva

LEGENDA

- Gradovi ♦ Zamkovi
- ❖ Ruševine zamkova

GOZBA
ZA VRANE

PROLOG

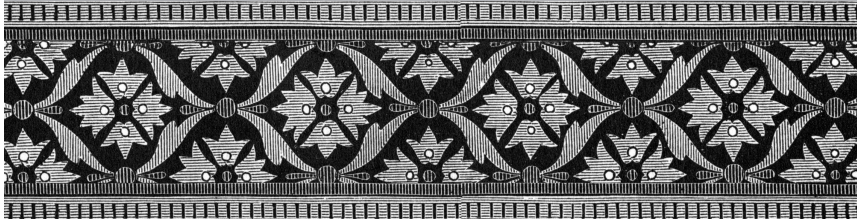
ZMAJEVI“, REČE MOLANDER. DIGAO JE SMEŽURANU jabuku sa zemlje i počeo da je prebacuje iz ruke u ruku.

„Baci je“, kaza Aleras Sfinga. Izvadio je strelu iz tobolca i zakacio je za tetivu luka.

„Baš bih voleo da vidim zmaja.“ Run beše najmlađi od njih, pokrupno momče koje će do punoletstva morati da pričeka još dve godine. „To bih baš voleo.“

A ja bih voleo da spavam u Rozinom zagrljaju, pomisli Pejti. Nemirno se promeškoljio na klupi. Sutra bi devojka stvarno mogla da bude njegova. Odvešće je nekud daleko od Starigrada, preko Uskog mora, u neki Slobodni grad. Tamo nema meštara, nema nikoga da ga optuži.

Čuo je Emin smeh kako dopire kroz zatvoreni prozor iznad njihovih glava, izmešan s dubljim glasom čoveka koga je upravo zabavljala. Ema je bila najstarija ženska u *Peru i vrču*, ne mlađa od četrdeset godina, ali i dalje privlačna, onako, na mesnat način. Rozi joj beše kći. Petnaest leta i nedavno procvetala. Ema je objavila da je cena Rozinog devičanstva jedan zlatni zmaj. Pejti je

uštedito devet srebrnih jelena i šerpu punu bakarnih zvezdica i groša, ali slaba vajda od toga. Veći su mu bili izgledi da izleže pravog zmaja nego da uštedi jednog zlatnog.

„Prekasno si se rodio za zmajeve, momče“, reče Posvećenik Armen Runu. Armen je oko vrata imao kožnu uzicu, na kojoj behu nanizane karike od kalaja, olova i bakra. Kao i većina posvećenika, smatrao je da početnici umesto glave na ramenima imaju tikvu. „Poslednji je uginuo za vladavine kralja Egona Trećeg.“

„To je bio poslednji zmaj u Vesterosu“, beše uporan Molander.

„Baci jabuku“, pozva Aleras ponovo. Njihov Sfinga beše naočit mladić. Sve cure u gostionici su ga obožavale. Čak bi ga i Rozi ponekad dodirnula po ruci kada mu je donosila vina, pa je Pejť morao da škrguće zubima i da se pravi kako to nije video.

„Poslednji zmaj u Vesterosu je bio poslednji“, reče Armen uporno. „To je dobro poznato.“

„Jabuku“, ponovi Aleras. „Osim ako nećeš da je pojedeš.“

„Na.“ Vukući ćopavu nogu, Molander poskoči, pa zavitla jabuku u magle što su pritiskale Vinomed. Da nije te noge, bio bi vitez kao što mu je i otac. Imao je snage za to u tim debelim ručerdama i širokim ramenima. Daleko je i brzo jabuka letela...

...ali ne brzo kao strela koja zviznu za njom, korak dugačka i zlačana, ukrašena grimiznim perima. Pejť nije video kako strela stiže jabuku, ali je čuo. Preko reke jeknu mek udar, a za njim i pljusak.

Molander zviznu. „Proburazi je ti. Lep pogodak.“

Ali ni izbliza tako lep kao Rozi. Pejť je voleo njene smeđe oči i tek propupele grudi i kako se osmehivala svaki put kada bi ga videla. Voleo je jamice na njenim obrazima. Ponekad je služila bosonoga, da oseti travu pod nogama. I to je voleo. Voleo je njen čisti sveži miris i kako joj se kosa kovrdža iza ušiju. Voleo je čak i njene nožne prste. Jedne noći ga je pustila da joj istrlja stopala i igra se njima, a on je smislio smešnu pričicu za svaki prst, pa nije stajala s kikitanjem.

Možda bi mu bilo bolje da ostane na ovoj strani Uskog mora. Od ušteđevine bi mogao da kupi magarca, pa bi on i Rozi mogli naizmenično da ga jašu dok lutaju Vesterosom. Ebrouz možda smatra da on nije vredan srebra, ali je Pejť znao da namesti kost i pijavicama izleći groznicu. Kmetovi će biti zahvalni na njegovoj pomoći. Nauči li i da šiša i brije, može čak postati i brica. To bi bilo dovoljno, reče on sebi, samo da imam Rozi. Na svetu ništa drugo sem nje nije želeo.

Nije oduvek bilo tako. Nekada je sanjario da će postati mešťar u zamku, u službi nekog velikodušnog lorda koji će ceniti njegovu mudrost i darivati ga lepim belim konjem da mu zahvali na savetima. Kako će otmeno jahati, kako plemenito, s visine se osmehivati kmetovima kada ih mimoide na drumu...

Jedne noći u *Peru* i vrću, posle drugog vrća strahotno snažnog jabukovog piva, Pejť se hvalisao da neće doveka biti početnik. „Nego šta“, dobacio je Lenji Leo. „Postaćeš bivši početnik, ćuvaćeš svinje.“

Ispraznio je vrč. Bakljom osvetljena terasa *Pera i vrča* beše jutros ostrvo svetla u moru magle. Dole niz reku, daleki svetionik Visoke kule lebdeo je u noćnoj vlazi kao mutni narandžasti mesec, ali ga to svetlo nije obodrililo.

Alhemičar je već trebalo da stigne. Da nije sve bilo samo okrutna šala, ili mu se nešto usput desilo? Ne bi se to sudbina prvi put poigrala s Pejtom. Nekada je smatrao da ima sreće što je odabran da pomaže starom arhimeštru Volgrejvu oko gavranova i nije ni sanjao da će uskoro starcu donositi hranu, čistiti prostorije i svako ga jutro oblačiti. Svi su govorili da je Volgrejv zaboravio više nauke o gavranovima nego što je većina meštara ikada znala, tako da je Pejt pretpostavljao da se u najmanju ruku može nadati kariki od crnog gvožđa, ali je ustanovio da je od Volgrejva neće dobiti. Starac je s vremenom postao arhimeštar samo po zvanju. Koliko god nekada bio veliki meštar, sada je ispod odore često imao prljav veš, a pre pola godine neki posvećenici su ga zatekli kako plače u biblioteci, pošto ne može da nađe put nazad u svoje odaje. Sada je umesto Volgrejva ispod gvozdenne maske sedeo meštar Gormon, isti onaj Gormon koji je jednom optužio Pejta za krađu.

U krošnji jabuke na obali zapeva slavuj. Beše to mio zvuk, prijatan predah od prodornih krika i beskrajnog graktanja gavranova koje je služio po vasceli dan. Beli gavranovi su znali njegovo ime, i dovikivali su ga jedan drugome kad god bi ga videli: „Pejt, Pejt, Pejt“, sve dok mu ne bi došlo da vrisne. Velike bele ptice behu ponos arhimeštra Volgrejva. Želja mu je bila da ga pojedu pošto umre, ali Pejt je ponekad slutio kako žele da pojedu i njega.

Možda to beše zbog strahotno snažnog jabukovog piva – nije došao ovamo da pije, ali je Aleras čašćavao da proslavi svoju bakarnu kariku, a Pejt je od griže savesti ožedneo – ali slavuj kao da je pevao zlato za gvožđe, zlato za gvožđe, zlato za gvožđe. Što je bilo pomalo čudno, jer to je i stranac rekao one noći kada ih je Rozi upoznala. „Ko si ti?“, upitao ga je Pejt, a čovek je odgovorio: „Alhemičar. Umem da pretvaram gvožđe u zlato.“ Onda su mu se zlatnici našli u ruci, zaigrali mu između prstiju, mekano žuto zlato blistalo je pod svetlošću sveća. S jedne strane im beše troglavi zmaj, s druge neki mrtvi kralj. Zlato za gvožđe, prisetio se Pejt, nema bolje pogodbe. Želiš je? Voliš je? „Ja nisam lopov“, rekao je čoveku koji se nazvao alhemičarem, „ja sam početnik iz Citadele.“ Alhemičar je oborio glavu i rekao: „Ako se predomisliš, vratiću se za tri dana, sa svojim zmajem.“

Tri su dana prošla. Pejt je ponovo došao u *Pero i vrč*, mada još nije bio načisto da li je zaista lopov ili ne. Međutim, umesto alhemičara našao je Molandera, Armena i Sfingu, a i Runa pride. Bilo bi sumnjivo da im se nije pridružio.

Gostionica *Pero i vrč* bila je uvek otvorena. Šest stotina godina je već stajala na svojoj adi u Vinomedu i baš nijednom se njena vrata nisu zatvorila za goste. Mada se visoka drvena zgrada naginjala ka jugu, kao ponekad početnici posle vrča ili dva, Pejt je držao da će gostionica nastaviti da radi i sledećih šest stotina godina, prodajući vino, medovinu i strahotno snažno jabukovo pivo alasima

i pomorcima, kovačima i pevačima, sveštenicima i prinčevima, i početnicima i posvećenicima iz Citadele.

„Starigrad nije čitav svet“, objavio je preglasno Molander. On je bio viteški sin, i pijan da pijaniji ne može biti. Otkako mu je stigla vest o očevoj pogibiji na Crnobujici, napijao se gotovo svake noći. Čak i u Starigradu, daleko od borbi, na sigurnom iza zidina, Rat pet kraljeva su svi osetili... mada je arhimeštar Benedikt uporno tvrdio da Rat pet kraljeva nikada nije ni postojao, pošto je Renli Barateon ubijen pre nego što se Belon Grejdžoj krunisao.

„Moj otac je uvek govorio da je svet veći od zamka bilo kog gospodara“, nastavljao je Molander. „Zmajevi su možda sitnica u poređenju s drugim čudima koja čovek može naći u Kartu, Ašaiju ili Ji Tiju. A mornarske priče...“

„...jesu priče koje pričaju mornari“, prekinu ga Armen. „Mornari, dragi moj Molandere. Vрати se dole na dokove, i kladim se da ćeš naći mornare koji će ti pričati o sirenama s kojima su spavali, ili kako su proveli godinu dana u trbuhu ribe.“

„Otkud ti znaš da nisu?“ Molander je trapavo gazio po travi, u potrazi za još jabuka. „Morao bi sam da se nađeš u ribljem trbuhu pa da se zakuneš da oni nisu bili tamo. Priča jednog mornara, dobro, to jeste da se čovek nasmeje, ali kada veslači sa četiri različita broda ispričaju istu priču na četiri različita jezika...“

„Priče nisu iste“, prekinu ga Armen. „Zmajevi u Ašaiju, zmajevi u Kartu, zmajevi u Mirinu, dotrački zmajevi, zmajevi koji oslobađaju robove... svaka priča se razlikuje od prethodne.“

„Samo u sitnicama.“ Molander je postajao tvrdoglaviji kada se napije, a čak je i trezan podsećao na magarca. „Svi pričaju o zmajevima i prelepoj mladoj kraljici.“

Pejtu beše stalo jedino do onog zlatnog zmaja. Pitao se šta se zbilo sa alhemičarem. Trećeg dana. Rekao je da će biti ovde.

„Eno ti još jedne jabuke kod noge“, viknu Aleras Molanderu, „a ja imam još dve strele u tobolcu.“

„Jebem ti ja tvoj tobolac.“ Molander podiže svoj plen. „Ova je crvljiva“, požalio se, ali ju je ipak bacio. Strela pogodi jabuku u padu i raspoluti je. Jedna polovina pade na krov kule, otkotrlja se na niži krov, odskoči, i za dlaku promaši Armena. „Ako crva presečeš nadvoje, dobiješ dva crva“, obavesti ih Posvećenik.

„Kad bi tako bilo i s jabukama, niko ne bi gladovao“, reče Aleras uz jedan od onih svojih blagih osmejaka. Sfinga se uvek osmehivao, kao da zna neku tajnu šalu. To mu je davalo opak izgled koji se dobro slagao sa šiljastom vilicom, visokim zaliscima i gustim runom kratko postrizenih vranih kovrdža.

Aleras će postati meštar. U Citadeli je proveo tek godinu dana, ali je već iskovao tri karike svog meštarskog lanca. Armen ih ima više, ali mu je za svaku bila potrebna po godina. Ipak, i on će postati meštar. Run i Molander su bili zeleni početnici, ali Run je bio veoma mlad, a Molander je više voleo pijančenje od čitanja.

Ali zato Pejti...

Već je pet godina proveo u Citadeli, pošto je stigao kada mu ne beše više od tri i deset, a ipak mu je vrat bio ružičast kao i prvog dana po dolasku iz zapadnih krajeva. Dva puta je poverovao da je spreman. Prvi put je izašao pred arhimeštra Velina da prikaže svoje poznavanje nebesa. Umesto toga je naučio kako je Namćor Velin stekao taj nadimak. Pejtu behu potrebne dve godine da ponovo priku-pi hrabrost. Ovog puta se prijavio kod dobroćudnog starog arhimeštra Ebrouza, poznatog po tihom glasu i nežnim šakama, ali Ebrouzovi uzdasi su se nekako pokazali jednako bolni kao Velinove žaoke.

„Samo još jednu jabuku“, obeća Aleras, „pa ću ti reći šta ja mislim o tim zma-jevima.“

„Šta to ti možeš da znaš što ja ne znam?“, progundā Molander. Ugledao je jabuku na grani, skoćio, ubrao je i bacio. Aleras nape tetivu luka do uha, vešto se okrećući da prati metu u letu. Odapeo je baš kada je jabuka počela da pada.

„Uvek promašiš s poslednjom strelom“, reče Run.

Jabuka pljusnu u reku, netaknuta.

„Vidiš?“, reče Run.

„Onog dana kada ih sve pogodiš, prestaneš da se usavršavaš.“ Aleras skide teti-vu s luka, pa ga smesti u kožnu navlaku. Luk beše istesan od zlatosrca, retkog i čudesnog drveta s Letnjih ostrva. Pejt je jednom pokušao da ga savije, bezuspešno. Sfinga deluje slabašno, ali ima snage u tim tankim rukama, pomisli on dok je Aleras opkoraćivao klupu i uzimao svoju vinsku čašu. „Zmaj ima tri glave“, objavi on svojim mekanim, otegnutim dornskim naglaskom.

„Je l' to zagonetka?“, upita Run. „U pripovetkama Sfinge uvek pričaju u zago-netkama.“

„Nije zagonetka.“ Aleras otpi malo vina. Ostali su lokali vrčeve strahotno sna-žnog jabukovog piva po kome gostionica *Pero i vrč* beše čuvena, ali je on više voleo čudna, slatka vina iz svoje otadžbine. Čak ni u Starigradu nisu bila jeftina.

Alerasu je nadimak „Sfinga“ nadenuo Lenji Leo. Sfinga je pomalo od ovoga, pomalo od onoga: ljudsko lice, lavlje telo, sokolova krila. Baš kao Aleras: otac mu je bio Dornjanin, majka crnoputa Letnjoostrvljanka. Njegova koža beše mrka kao tikovina, a poput zelenih mermernih sfingi što su stajale sa obe strane glavne kapije Citadele, Aleras je imao oči boje oniksa.

„Nijedan zmaj nije imao tri glave, osim na štitovima i barjacima“, reče odluč-no Posvećenik Armen. „To je bila heraldička figura, ništa više. Sem toga, svi Tar-garjeni su mrtvi.“

„Nisu svi“, reče Aleras. „Kralj prosjak je imao sestru.“

„Zar nisu njoj razbili glavu o zid?“, upita Run.

„Ne“, odgovori Aleras. „Hrabri ljudi lanisterskog lava smrskali su o zid glavu Regarovog malog sina Egona. Govorimo o Regarovoj sestri, rođenoj na Zmajka-menu pre njegovog pada. Onoj koju su zvali Deneris.“

„Olujrođena. Sada je se sećam.“ Molander visoko diže vrč, prosuvši malo piva. „U njeno zdravlje!“ Onda otpi povelik gutljaj, tresnu prazan vrč o sto, podrignu pa obrisu usta nadlanicom. „Gde je Rozi? Naša zakonita kraljica zaslužuje još jednu turu jabukovog, šta kažete?“

Posvećenik Armen je delovao uznemireno. „Tiše, budalo. S takvim stvarima ne treba ni da se šališ. Otkud znaš ko sluša. Pauk ima uši na sve strane.“

„Daj, šta si se upišao od straha, Armene! Predložio sam da dignemo čaše, a ne ustanak.“

Pejt začu smeuljenje. Tih, prepreden glas se začu iza njegovih leđa. „Oduvek sam znao da si izdajnik, Skočizabo.“ Lenji Leo je pogrbljen stajao ispod starog daščanog mosta, odeven u prugasti zeleno-zlatni saten, s kratkim crnim plaštom od svile koji mu je na ramenu držala smaragdna ruža. Vino kojim je polio grudi bilo je veoma crno, sudeći po boji mrlja. Uvojak svetloplave kose padao mu je preko jednog oka.

Molander se nakostreši kada ga primeti. „Zajebi to. Gubi se. Nisi poželjan ovde.“ Aleras mu stavi šaku na mišicu da ga smiri, dok se Armen mrštio. „Leo. Moj gospodar. Mislio sam da ti je izlazak iz Citadele zabranjen još...“

„...tri dana.“ Lenji Leo slegnu ramenima. „Perestan kaže da je svet star četrdeset hiljada godina. Molos kaže petsto hiljada. Šta su tri dana, pitam ja vas?“ Mada je u bašti bilo desetak praznih stolova, Leo je seo za njihov. „Časti me čašom zlatnog sa Senice, Skočizabo, pa možda neću javiti ocu o tvojoj zdravici. Sreća me je izdala u *Šarenim kockicama*, a poslednjeg jelena sam straćio na večeru. Prase u sosu od šljiva, punjeno kestenjem i belim gomoljikama. Čovek mora nešto da jede. Šta ste vi momci imali?“

„Ovčetine“, promrmlja Molander. Nije zvučao nimalo zadovoljan time. „Podelili smo komad kuvane ovčetine.“

„Siguran sam da je bila zasitna.“ Leo se okrenu Alerasu. „Lordovski sin treba da bude velikodušan, Sfingo. Čuo sam da si stekao bakarnu kariku. Nazdraviću tome u čast.“

Aleras mu uzvрати osmehom. „Ja častim samo prijatelje. I nisam lordovski sin, to sam ti već rekao. Moja majka se bavila trgovinom.“

Leove oči behu boje lešnika, blistave od vina i zlobe. „Majka ti je bila majmunica sa Letnjih ostrva. Dornjani karaju sve što ima rupu među nogama. Bez uvrede. Možda si se i rodio mrk kao orah, ali se bar kupaš. Za razliku od našeg pegavog svinjara.“ Mahnuo je ka Pejtu.

Ako ga razvalim vrčem po ustima, izbiću mu pola zubâ, mislio je Pejt. Pegavi Pejt Svinjar bio je junak hiljada prostačkih skaski: dobrodušni, praznoglavi klippan, koji uvek uspeva da izađe na kraj s debelim gospodićima, oholim vitezovima i naduvenim sveštenicima koji ga proganjaju. Nekako bi se ispostavilo da je njegova glupost zapravo neotesano lukavstvo; na kraju priča bi Pegavi Pejt uvek sedeo na lordovskoj visokoj stolici ili delio postelju s kćerkom nekog viteza. Ali

to su bile priče. U stvarnom svetu svinjari nikada ne prolaze tako dobro. Pejť je ponekad pomišľao da ga je majka sigurno mrzela kada mu je dala to ime.

Aleras se više nije osmehivao. „Izvinićeš se.“

„Stvarno?“, upita Leo. „Kako to da učinim kada mi je grlo tako suvo...“

„Svakom svojom rečju sramotiš svoju kuću“, reče mu Aleras. „Sramotiš Cita-delu time što si jedan od nas.“

„Znam. Zato me časti vinom, da utopim svoju sramotu.“

Molander reče: „Iščupao bih ti jezik.“

„Ma nije moguće? Kako bih ti onda pričao o zmajevima?“ Leo ponovo slegnu ramenima. „Mešanac ima pravo. Kći Ludog kralja je živa i izlegla je sebi tri zmaja.“

„Tri?“, upita zapanjeno Run.

Leo ga potapša po ruci. „Više od dva, a manje od četiri. Da sam na tvom mestu, ne bih se prijavio za zlatnu kariku.“

„Pusti ga na miru“, upozori Molander.

„Evo pravog pravcatog viteza-skočižabe. Kako hoćeš. Svi ljudi sa svih brodova koji su plovili na stotinu liga od Karta pričaju o tim zmajevima. Nekolicina će ti čak reći da su ih i videli svojim očima. Mag je sklon da im poveruje.“

Armen napući usne s neodobravanjem. „Marvin nije čitav. Arhimeštar Perestan će ti to prvi reći.“

„I arhimeštar Rajam isto kaže“, dodade Run.

Leo zevnu. „More je mokro, sunce je toplo, a zverinjak mrzi mastifa.“

Za svakoga taj ima posprdno ime, pomisli Pejť, ali nije mogao da porekne da Marvin više liči na mastifa nego na meštra. Kao da hoće da te ugrize. Mag nije bio nalik na ostale meštre. Ljudi su govorili da se druži s kurvama i lutajućim čarobnjacima, da priča s maljavim Ibenezanima i crnim Letnjoostrvljanima na njihovim jezicima i da prinosi žrtve čudnim bogovima u malim mornarskim hramovima dole u luci. Ljudi su govorili da su ga videli dole u Podgradu, u pacovskim jamama i crnim kuplerajima, kako se druži s lakrdijašima, pevaćima, najamnicima, čak i prosjacima. Neki su čak šaputali da je jednom ubio čoveka pesnicama.

Kada se Marvin vratio u Starigrad, pošto je osam godina proveo na istoku crtajući mape dalekih zemalja, tražeći izgubljene knjige i učeći s volšebnicima i senkovescima, Namćor Velin ga je prozvao „Mag Marvin“. Ime se uskoro raščulo po čitavom Starigradu, na ogromnu Velinovu ozlojeđenost. „Ostavi čini i molitve sveštenicima i obrednicima i prioni na učenje istina na koje čovek može da se osloni“, tako je jednom arhimeštar Rajam savetovao Pejťa, ali Rajamov prsten, štap i maska behu od žutog zlata, a njegov meštarski lanac nije imao kariku od valirijskog čelika.

Armen pogleda Lenjog Lea s visine, niz nos. Bio mu je kao stvoren za to, dugačak, tanak i šiljast. „Arhimeštar Marvin veruje u mnoge čudne stvari“, reče on, „ali nema ništa više dokaza o zmajevima od Molandera. Samo još mornarskih priča.“

„Grešiš“, reče Leo. „U Magovim odajama gori staklena sveća.“

Tišina se spusti na baštu obasjanu bakljama. Armen uzdahnu i zavrte glavom. Molander prasnu u smeh. Sfinga je proučavao Lea svojim krupnim crnim očima. Run je delovao zbunjeno.

Pejt je čuo za staklene sveće, mada nikada nije video neku kako gori. Bile su najgore čuvana tajna u Citadeli. Pričalo se da su donete u Starigrad iz Valirije hiljadu godina pre Propasti. Čuo je da postoje četiri; jedna zelena i tri crne, a sve visoke i izuvijane.

„Šta su te staklene sveće?“, upita Run.

Posvećenik Armen se nakašlja „Noć uoči polaganja zakletve posvećenik mora da probdi u podzemnim odajama. Nije mu dozvoljeno da ima ni fenjer, ni baklju, ni svetiljku, ni žizak... samo sveću od opsidijana. Mora da provede noć u tami, osim ako ne uspe da zapali tu sveću. Neki će probati. Budalasti i tvrdoglavi, oni koji su pokušavali da proučavaju te takozvane *više tajne*. Često poseku prste, pošto se priča da su ivice sveće oštre kao britve. Onda, krvavih ruku, moraju da čekaju do zore, razmišljajući o svom neuspehu. Mudriji ljudi jednostavno zaspe, ili provedu noć u molitvi, ali svake godine nekolicina mora da pokuša.“

„Da.“ Pejt je čuo iste priče. „Ali čemu služi sveća koja ne svetli?“

„Služi za nauk“, odgovori Armen, „poslednji nauk koji moramo da usvojimo pre nego što stavimo meštarski lanac. Staklena sveća predstavlja istinu i učestnost, retke, prelepe i krhke stvari. Sačinjena je u obliku sveće da nas podseti kako meštar mora da širi svetlost gde god da služi, a oštra je da nas upozori kako znanje može biti opasno. Mudraci se mogu od mudrosti uzoholiti, ali meštar mora uvek ostati skroman. Staklena sveća nas i na to podseća. Čak i pošto je položio zavet, stavio lanac i otišao da služi, meštar će se sećati tmine i pamtiti da nikako nije mogao da upali sveću... jer čak i uz pomoć znanja, neke stvari su nemoguće.“

Lenji Leo prasnu u smeh. „Nemoguće za tebe, hoćeš da kažeš. Rođenim sam očima video sveću kako gori.“

„Video si neku sveću, u to ne sumnjam“, reče Armen. „Možda sveću od crnog voska.“

„Znam šta sam video. Svetlo je bilo čudno i blistavo, mnogo blistavije nego svetlost ijedne voštanice ili lojanice. Bacalo je čudne senke, a plamen uopšte nije treperio, čak ni kada je promaja dunula kroz otvorena vrata iza mene.“

Armen prekrsti ruke. „Opsidijan ne gori.“

„Zmajstaklo“, reče Pejt. „Kmetovi ga zovu zmajstaklo.“ To mu se nekako činilo važno.

„Zovu, tačno“, zamišljeno će Aleras Sfinga, „a ako na svetu ponovo ima zmajeva...“

„Zmajeva i gorih stvorova“, reče Leo. „Sive ovce su zažmurile, ali mastif vidi istinu. Stare sile se bude. Senke se pokreću. Doba čudesa i užasa nam uskoro stiže, doba za bogove i heroje.“ Protegao se, osmehujući se svojim lenjim osmehom. „Ovo vredi ture, rekao bih ja.“

„Dovoljno smo pili“, reče Armen. „Jutro će nam stići ranije nego što bismo želeli, a arhimeštar Ebrouz će predavati o svojstvima mokraće. Ko želi da iskuje srebrnu kariku, ne bi smeo to da propusti.“

„Daleko bilo da vas ja sprečavam u kušanju pišaće“, reče Leo. „Ipak lično više volim zlatno sa Senice.“

„Ako se bira između tebe i pišaće, ja sam za pišaću.“ Molander ustade. „Idemo, Rune.“

Sfinga se maši navlake za luk. „I ja ću u krevet. Sigurno ću sanjati zmajeve i staklene sveće.“

„Baš svi?“ Leo slegnu ramenima. „Pa, Rozi će ostati. Možda ću da probudim to luče i napravim ženu od nje.“

Aleras primeti izraz na Pejtovom licu. „Ako nema bakrenjak za čašu vina, sigurno nema ni zmaja za devojku.“

„Jeste“, reče Molander. „Sem toga, od devojke samo muškarac može da napravi ženu. Hajde s nama, Pejte. Stari Volgrejv će se probuditi čim grane sunce. Moraćeš da ga odvedeš do nužnika.“

Ako se danas uopšte bude sećao ko sam. Arhimeštar Volgrejv je s lakoćom razlikovao jednog gavrana od drugog, ali s ljudima nije bio tako vešt. U poneke dane je za Pejta mislio da je neki Kresen. „Ne još“, reče on svojim drugovima. „Ostaću još malo.“ Zora nije svanula, ne još. Alhemičar će možda ipak doći, a Pejti je nameravao da bude tu ako se to desi.

„Kako hoćeš“, reče Armen. Aleras uputi Pejtu značajan pogled, a onda prebaci luk preko uskog ramena i krenu za ostalima prema mostu. Molander je bio tako pijan da je hodao prebacivši ruku preko ramena Runu, inače bi pao. Citadela nije bila daleko vazdušnim putem, ali niko od njih nije bio krilati gavrana, a Starigrad beše pravi lavirint, sav u slepim, izukrštanim uličicama i uzanim vijugavim sokacima. „Pažljivo“, ču Pejti Armena kako govori dok ih je gutala rečna magla, „noć je vlažna, kaldrma će biti klizava.“

Kada oni odoše, Lenji Leo kiselo odmeri Pejta preko stola. „Baš tužno. Sfinga je zbrisala sa svim srebrom, ostavivši me Pegavom Pejtu svinjaru.“ Protegao se i zevnuo. „Kako nam je ljupka Rozi, moliću?“

„Spava“, odgovori Pejti kratko.

„Gola, siguran sam.“ Leo se iskezi. „Misliš da je stvarno vredna zmaja? Jednog dana ću morati to da ustanovim.“

Pejti je znao da mu je bolje da na to ne odgovori.

Leu odgovor nije ni trebao. „Kada jednom razradim malu, cena će joj pasti pa će moći sebi da je priušte i svinjari kao što si ti. Trebalo bi da si mi zahvalan.“

Trebalo bi da te ubijem, pomisli Pejti, ali nije bio ni izbliza dovoljno pijan da se igra sa životom. Leo je bio obučen da barata oružjem, i znalo se da je smrtonosan sa bodežom i sečivom kakve koriste kavgadžije i kicoši iz Bravosa. Čak i ako bi Pejtu nekako pošlo za rukom da ga ubije, i to bi ga koštalo glave. Pejti je imao

samo jedno ime, a Leo dva, a ono drugo je glasilo Tirel. Ser Morin Tirel, zapovednik Gradske straže Starigrada, beše Leov otac. Mejs Tirel, gospodar Visokog Sada i zaštitnik Juga, beše mu rod. Starigradski Starac, lord Lejton Hajtauer, među čijim je brojnim titulama bila i zaštitnik Citadele, bio je zakleti vazal kuće Tirela. Pusti, reče Pejt sebi. To govori samo da bi me mučio.

Na istoku su magle bledele. Zora, shvati Pejt. Zora je stigla, a alhemičar nije. Nije znao da li da se smeje ili da plače. Jesam li i dalje lopov ako sve vratim na mesto i niko ništa ne otkrije? Bilo je to još jedno pitanje na koje nije imao odgovor, poput onih koja su mu Ebrouz i Velin nekada postavljali.

Kada se osovio na noge, strahotno snažno jabukovo pivo mu je naglo udarilo u glavu. Morao je da se osloni rukom na sto da se umiri. „Pusti Rozi na miru“, rekao je umesto pozdrava. „Samo je pusti na miru, da te ne bih ubio.“

Leo Tirel zabaci glavu i skloni kosu s lica. „Ne upuštam se u dvoboje sa svinjarama. Idi.“

Pejt se okrenu i pređe baštu. Donovi su mu odzvanjali po izlizanim daskama starog mosta. Kada je stigao na drugu obalu, istočno nebo je rumenelo. Svet je velik, reče on sebi. Ako kupim magarca, još bih mogao da lutam drumovima i stazama Sedam kraljevstava, da kmetovima stavljam pijavice i trebam vaši iz kose. Mogao bih da se prijavim na neku lađu kao veslač i da odem u Kart pored Žadnih kapija da vidim te proklete zmajeve svojim očima. Ne moram da se vratim Volgrejvu i gavranovima.

Ipak ga noge nekako odvedoše nazad ka Citadeli.

Kada se prvi sunčev zrak probio kroz oblake na istoku, oglasiše se jutarnja zvona iz Mornarskog obredišta dole kraj luke. Gospodarevo obredište mu se pridruži tren kasnije, onda Sedam svetilišta iz svojih vrtova preko Vinomeda, a napokon i Zvezdano obredište, koje je bilo prvoobrednikovo sedište hiljadu godina pre nego što je Egon pristao kod Kraljeve luke. Stvarala su moćnu muziku. Mada ne milozvučnu kao jedan mali slavuj.

Kroz jeku zvona je čuo i pevanje. Svakog jutra, s prvim svetlom, crveni sveštenici su se okupljali pred svojim skromnim hramom u luci da požele dobrodošlicu suncu. Jer noć je mračna i puna užasa. Pejt ih je čuo kako zapevaju te reči po stotinu puta, dok traže od svog boga R'loru da ih spase od tame. Njemu Sedmoro behu dovoljno bogova, ali je čuo da se Stanis Barateon sada klanja noćnim vatrama. Čak je i na svoje barjake stavio vatreno srce R'lorovo umesto krunisanog jelena. Ako on osvoji gvozdeni presto, svi ćemo morati da naučimo reči pesme crvenih sveštenika, pomisli Pejt, ali je za to bilo malo izgleda. Tivin Lanister je razbio Stanisa i R'loru na Crnobujici i uskoro će ih dokrajčiti i nabiti glavu barateonskog samozvanca na kolac iznad kapija Kraljeve luke.

Kako su noćne magle sagorevale, Starigrad je oko njega počeo da poprima obrise, avetinjski izranjajući iz tame praskozorja. Pejt nikada nije video Kraljevu luku, ali je znao da je to grad od pletera i naboja, nasumično razbacanih

blatnjavih ulica, slamnatih krovova i drvenih čatrlja. Starigrad beše sazdan od kamena, i sve ulice mu behu popločane, pa i oni najsiromašniji sokaci. Grad je bio najljepši u svitanje. Zapadno od Vinomeda, esnafske dvorane nizale su se na obali kao palate. Uzvodno, kupole i tornjevi Citadele dizali su se na obe obale reke, povezani kamenim mostovima nakrcanim dvorovima i kućama. Nizvodno, ispod crnih mermernih zidova i zasvođenih prozora Zvezdanog obredišta, gomile vernika tiskale su se poput dece okupljene oko nogu starice majke.

A još dalje, gde se Vinomed izlivao u Šaputavi zaliv, dizala se Visoka kula, čije su vatre iz svetionika bleštale naspram zore. Njena senka, koja se spuštala s litica Bojnog ostrva, sekla je grad kao mač. Rođeni Starigrađani su umeli da kažu koliko je sati po tome gde je senka padala. Neki su tvrdili da se s vrha kule vidi sve do Zida. Zato možda lord Lejton i nije s nje silazio već više od deset godina, već je radije svojim gradom vladao iz oblaka.

Pored Pejta protandrkaše mesarske taljige sa pet prasića koji su nesrećno skičali. Sklonivši im se s puta, jedva je izbegao da bude isprskan kada je neka žena ispraznila nokšir s prozora iznad njega. Kada budem meštar u zamku, imaću jahaćeg konja, pomisli on. Onda se saplete o ivičnjak, pa se zapita koga to pokušava da prevari. Za njega neće biti lanca, ni mesta za lordovskim visokim stolom, ni belog jahaćeg konja. Dane će provesti slušajući graktanje gavranova i ribajući govna s donjeg veša arhimeštra Volgrejva.

Klećao je pokušavajući da otare blato sa odeće kada glas reče: „Dobro ti jutro, Pejte.“ Iznad njega je stajao alhemičar.

Pejt ustade. „Treći dan... rekao si da ćeš biti u *Peru i vrču*.“

„Bio si s drugovima. Nisam želeo da se namećem vašem društvu.“ Alhemičar je na sebi imao putni plašt s kapuljačom, smeđ i običan. Jutarnje sunce je virkalo iznad krovova iza njegovih ramena, tako da je bilo teško razabrati lice ispod kapuljače. „Jesi li odlučio šta si?“

Mora li me naterati da to kažem? „Izgleda da sam lopov.“

„Tako sam i mislio.“

Najteže je bilo spustiti se četvoronoške i izvući okovani kovčeg ispod kreveta arhimeštra Volgrejva. Mada je bio jak i okovan gvožđem, brava je bila slomljena. Meštar Gormon je sumnjao da ju je slomio Pejt, ali to nije bila istina. Volgrejv je sam slomio bravu, pošto je izgubio ključ.

Unutra je Pejt našao kesu sa pet jelena, pramen žute kose vezane vrpcom, minijaturnu sliku žene koja je podsećala na Volgrejva (čak i brkom) i vitešku rukavicu od preklopljenog čelika. Rukavica je pripadala jednom princu, tvrdio je Volgrejv, mada se izgleda više nije sećao tačno kom. Kada ju je Pejt okrenuo, na pod je ispao ključ.

Dignem li ga, postao sam lopov, prisećao se da je mislio. Ključ beše težak i star, od crnog gvožđa; navodno je otvarao sva vrata u Citadeli. Samo su arhimeštri imali takve ključeve. Nosili su ih uvek sa sobom ili ih krili na nekom sigurnom

mestu, ali ako Volgrejv sakrije svoj, više ga niko nikada neće naći. Pejť je zgrabio ključ i stigao skoro do vrata pre nego što se okrenuo da uzme i srebro. Lopov je lopov, krao malo ili mnogo. „Pejťe!“, viknuo je jedan beli gavran za njim, „Pejťe, Pejťe, Pejťe.“

„Doneo si mog zmaja?“, upita on alhemičara.

„Ako imaš ono što mi je potrebno.“

„Daj ga. Hoću da vidim.“ Pejť je čvrsto odlučio da ga alhemičar neće prevariti.

„Rečna ulica nije pravo mesto. Dođi.“

Nije imao vremena da razmisli, da dobro izvaga. Alhemičar je odlazio. Pejť je mogao da pođe za njim ili da izgubi i Rozi i zmaja, zauvek. Pošao je. Dok su hodali, gurnuo je šaku u rukav. Osetio je ključ, sigurno smešten u džepu koji je tu bio ušio. Meštarska odora je puna džepova. To je znao još od detinjstva.

Morao je da požuri da ne zaostane za alhemičarevim dugačkim nogama. Onda su skrenuli u neku uličicu, pa zašli za ugao, prošli staru Lopovsku pijacu, i krenuli Krparskim sokakom. Napokon, čovek skrenu u još jednu uličicu, užu od prethodne. „Ovde je dovoljno daleko“, reče Pejť. „Nema nikoga. Ovde ćemo.“

„Kako želiš.“

„Daj mi zmaja.“

„Naravno.“ Novčić se pojavi. Alhemičar ga, dlanom nadole, prošeta preko prstiju, od kažiprsta do malica, isto kao što je uradio kada ih je Rozi upoznala. Zmaj je na jutarnjem svetlu iskrio u pokretu, i davao alhemičarevim prstima žućkast sjaj.

Pejť mu ga zgrabi iz ruke. Zlato mu je bilo toplo na dlanu. Prinese ga ustima i zagriže, kao što je video da neki rade. Ako ćemo pošteno, nije imao pojma kakav bi ukus zlato trebalo da ima, ali nije hteo da izgleda kao budala.

„Ključ?“, upita alhemičar ljubazno.

Nešto je nagonilo Pejťa da okleva. „Je l' ti to hoćeš neku knjigu?“ Za neke stare valirijske svitke u zaključanim podrumima govorilo se da su jedini preostali primerci na svetu.

„Šta ja hoću, nije tvoja briga.“

„Nije.“ Gotovo je, reče Pejť sebi. Idi. Beži nazad u *Pero i vrč*, probudi Rozi poljupcem i reci joj da je tvoja. Ipak je odugovlačio. „Pokaži mi lice.“

„Ako želiš.“ Alhemičar zabaci kapuljaču.

Beše to samo čovek, a lice mu beše samo lice. Mladičko lice, obično, bucma-stih obraza i sa senkom brade. Na desnom obrazu se nazirao bleđi ožiljak. Imao je kukast nos i guste crne kovrdže. Pejť nije prepoznao to lice. „Ne poznajem te.“

„Ne poznajem ni ja tebe.“

„Ko si ti?“

„Stranac. Niko. Zaista.“

„O.“ Pejťu je ponestalo reči. Izvadio je ključ i spustio ga strancu na dlan, osetivši vrtoglavicu. Rozi, podsetio se. „Znači, završili smo.“

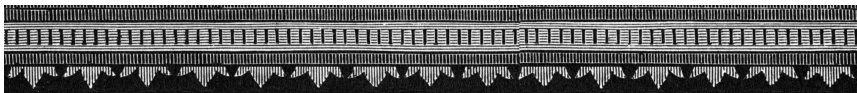
Bio je na pola uličice kada je kaldrma počela da mu se pomera pod nogama. Kamenje je klizavo i mokro, pomisli, ali nije u tome bila stvar. Osećao je da mu srce tuče u grudima. „Šta se dešava?“, upita. Noge su mu se pretvorile u vodu. „Ne razumem.“

„Nikada i nećeš“, reče neki glas tužno.

Kaldrma jurnu da ga poljubi. Pejt pokuša da vikne upomoć, ali ga je i glas izdavao.

Poslednja misao mu beše o Rozi.

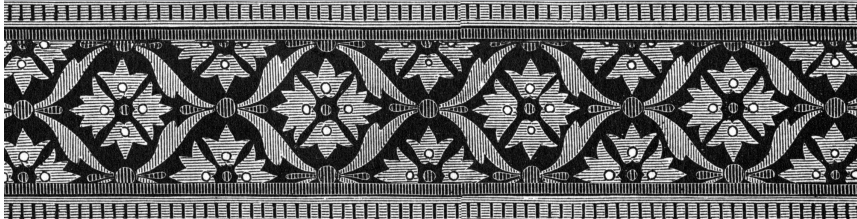

PROROK

PROROK JE UTAPAO LJUDE NA VELIKOM VIKU KADA dodoše da mu jave da je kralj mrtav.

Beše to sumorno, hladno jutro, nebo jednako olovno kao more. Prva trojica su ponudila svoj život Utopljenom bogu neustrašivo, ali četvrti beše slab u veri i počeo da se otima dok su mu pluća vapila za vazduhom. „Budi hrabar“, reče prorok. „Iz mora smo došli i u more se moramo vratiti. Otvori usta i ispij blagoslov božji. Napuni pluća vodom, da umreš i da vaskrsneš. Nema vajde od otimanja.“

Dečak ga ili nije čuo, pošto mu glava beše ispod talasa, ili ga je vera potpuno izdala. Počeo je da se otima i rita tako divlje da je Eron morao da pozove pomoć. Četvorica njegovih utopljenih ljudi zagazila su u more da uhvate nesrećnika i zadrže ga pod vodom. „Gospode bože što si nas utopio“, molio se sveštenik, glasom dubokim kao more, „nek Emond rab tvoj vaskrsne iz mora, kao i ti što jesi. Blagosiljaj ga solju, blagosiljaj ga stenom, blagosiljaj ga čelikom.“

Napokon bi gotovo. Iz usta mu više nisu izvirali mehurići vazduha i sva snaga mu je iščilela iz udova. Licem nadole je u plitkom moru plutao Emond, bleđ, hladan i miran.

Tada je Mokrokosi shvatio da su se trojica konjanika pridružila njegovim utopljenim ljudima na šljunkovitoj obali. Eron je znao Spara, starca isklesanog lica i vodnjikavih očiju, čiji je drhtavi glas bio zakon na ovom delu Velikog Vika. Pratio ga je njegov sin Stefarion, s još jednim mladićem čiji je tamnocrvenim krznom obrubljeni plašt na ramenu držala kitnjasta kopča u obliku crno-zlatnog ratnog roga Gudbradera. Jedan od Goroldovih sinova, zaključio sveštenik. Tri visoka sina je Gudbraderova žena rodila pod stare dane, posle tuceta kćeri, i pričalo se da ih niko ne može razlikovati. Eron Mokrokosi nije ni pokušao. Bio to Grejdon, Gormond ili Gren, sveštenik nije imao vremena da ga gubi na njega.

Zarežao je kratko naređenje i njegovi utopljeni ljudi uzeše mrtvog dečaka za ruke i noge da ga odnesu na suvo. Sveštenik je išao za njima, bez ikakve odeće sem pregače od fokine kože. Naježen i moka, prskajući je izašao na kopno, preko hladnog vlažnog peska i morem izglacanog šljunka. Jedan njegov utopljeni čovek mu dade odoru od teškog grubog platna na kome su se mešale zelena, plava i siva, boje mora i Utopljenog boga. Eron prebaci odoru preko glave i raspusti kosu. Crna i mokra beše ta kosa; nikakvo sečivo je nije ni taknulo otkako ga je more vratilo. Pokrivala mu je ramena kao otrcan, dronjav plašt, i padala ispod struka. Eron je u nju upleo niti morskih trava, isto kao i u zamršenu, dugačku bradu.

Njegovi utopljeni ljudi obrazovali su krug oko mrtvog dečaka i molili se. Nordžen mu je pokretao ruke, a Ras je kleknuo preko njega i pritiskao mu grudi, ali su se svi razmaknuli da naprave mesta Eronu. On raširi prstima dečakove hladne usne i dade Emondu poljubac života, pa još jedan i još jedan, sve dok ovom more ne pokulja na usta. Dečak počeo da kašlje i pljuje, i oči mu se otvoriše, pune straha.

Još jedan se vratio. To je znak milosti Utopljenog boga, govorili su ljudi. Svi ostali sveštenici su s vremena na vreme gubili ponekog čoveka, čak i Tarl Triput Utopljeni, za koga se nekada smatralo da je takav živi svetac da je odabran da kruniše kralja. Ali nikada Eron Grejdžoj. On beše Mokrokosi, koji je video vodene dvore božje, i vratio se da o njima priča. „Ustani“, reče on zagrcnutom dečaku i pljesnu ga po golim leđima. „Utopio si se pa si nam se vratio. Što je mrtvo, nikada neće umreti.“

„Već će se dići.“ Dečak se žestoko zakašlja, izbacujući još vode. „Dići ponovo.“ Svaku reč je pratio bol, ali takav je svet; čovek mora da se muči da bi živio. „Dići ponovo.“ Emond se zatetura na noge. „Tvrđe. I jače.“

„Sada pripadaš bogu“, reče mu Eron. Ostali utopljeni ljudi okupili su se oko dečaka i svaki ga udari i poljubi da mu poželi dobrodošlicu u bratstvo. Jedan mu pomože da obuče odoru od grubog plavog, zelenog i sivog platna. Drugi mu dade motku od naplavljenog drveta. „Sada pripadaš moru, tako da te je more naoružalo“, reče Eron. „Molimo se da motkom vitlaš žestoko, protiv svih dušmana našeg boga.“

Tek tada se sveštenik okrenu jahačima, koji su posmatrali iz sedla. „Došli ste da vas utopimo, moji gospodari?“

Spar se nakašlja. „Bio sam utopljen kao dečak“, reče on, „a moj sin na svoj imendan.“

Eron frknu. Nije sumnjao da je Stefarijon Spar po rođenju dat Utopljenom bogu. Znao je i kako se to radilo, hitrim umakanjem u lavor morske vode, a koje jedva pokvasi detinju glavu. Nije ni čudo što su gvozdenrođeni pokoreni, oni koji su nekada vladali gde god se čuje zvuk talasa. „To nije pravo utapanje“, reče on jahačima. „Onaj ko ne umre istinski, nema nade u vaskrsenje. Zašto si ovde ako ne da dokažeš svoju veru?“

„Sin lorda Gorolda je došao da te traži, s vestima.“ Spar pokaza na mladića u crvenom plaštu.

Momak je izgledao kao da mu nije više od deset i šest. „A koji si ti?“, upita Eron.

„Gormond. Gormond Gudbrader, ako je po volji mom gospodaru.“

„Važna je samo volja Utopljenog boga. Jesi li ti bio utopljen, Gormonde Gudbradere?“

„Na imendan, Mokrokosi. Otac me je poslao da te nađem i da mu te dovedem. Mora da te vidi.“

„Evo me. Neka lord Gorold dođe da mu se oči nauživaju.“ Eron uze od Rasa mešinu, malopre napunjenu morskom vodom, pa izvadi čep i otpi gutljaj.

„Treba da te odvedem u utvrdu“, beše uporan mladi Gormond sa svog konja.

Boji se da sjaše, da ne pokvasi čizme. „Čekaju me božja posla.“ Eron Grejdžoj beše prorok. Nije dozvoljavao da mu sitna gospoda naređuju kao da je nekakav uznik.

„Goroldu je stigla ptica“, reče Spar.

„Meštarska ptica, sa Hridi“, potvrdi Gormond.

Crna krila, crne vesti. „Gavrani lete preko soli i kamena. Ako ima vesti koje se tiču mene, reci ih sada.“

„Vesti koje nosimo samo su za tvoje uši, Mokrokosi“, reče Spar. „To nisu stvari o kojima bih pričao pred ovim ostalima.“

„*Ovi ostali* su moji utopljeni ljudi, božje slugе, baš kao i ja što sam. Pred njima nemam tajni, niti pred našim bogom, pred čijim svetim morem stojim.“

Konjanici se zgledaše. „Reci mu“, kaza Spar i mladić s crvenim plaštom priku-pi hrabrost. „Kralj je mrtav“, reče, tek tako. Tri kratke reči, a ipak je i samo more zadrhtalo kad ih je izrekao.

Četiri kralja behu tada u Vesterosu, a ipak Eron nije morao da pita na koga misli. Gvozdenim ostrvima je vladao Belon Grejdžoj, i niko drugi. Kralj je mrtav. Kako je to moguće? Eron je video svog najstarijeg brata pre manje od mesec dana, kada se vratio na Gvozdena ostrva iz pohoda po Kamenjoj obali. Belonova seda kosa je u sveštenikovom odsustvu postala skoro bela i bio je pogrbljeniji nego kada su dugački brodovi isplovili, a ipak, kralj nije delovao bolesno.

Eron Grejdžoj je svoj život saznao na dva snažna temelja. Te tri kratke reči su srušile jedan. Ostaje mi samo Utopljeni bog. Nek mi da snagu i neumornost mora. „Reci mi kako je umro moj brat.“

„Veličanstvo je prelazilo most u Hridi kada je palo i razbilo se dole o stene.“

Tvrđava Grejdžoja stajala je na izlomljenom rtu, kule i utvrde bile su joj podignute na ogromnim hridinama koje su štrčale iz mora. Delove Hridi povezivali su mostovi; lučni mostovi od tesanog kamena, i klimavi prelazi od konopljanog užeta i dasaka. „Je li besnela oluja kada je pao?“, upita ih Eron.

„Jeste“, odgovori mladić.

„Skršio ga je Olujni bog“, objavi sveštenik. Nebo i more ratuju već hiljadu hiljada godina. Iz mora su došli gvozdenrođeni, baš kao i ribe koje ih hrane čak i usred najstrašnije zime, ali oluje donose samo nesreću i jad. „Moj brat Belon nas je opet uzdigao, i zaradio gnev Olujnog boga. Sada se gosti u vodenim dvorima Utopljenog boga, gde mu sirene paze na svaku želju. Na nas koji ostadosmo na ovom suvom i jadnom svetu pada da dovršimo njegovo veliko delo.“ Vratio je čep u mešinu. „Govoriću s tvojim gospodarom ocem. Koliko ima oдавde do Cepiroga?“

„Šest liga. Možeš da jašeš sa mnom.“

„Jedan jaše brže od dvojice. Daj mi svog konja i Utopljeni bog će te blagosiljati.“

„Uzmi mog konja, Mokrokosi“, ponudi Stefarion Spar.

„Ne. Njegov je jači. Konja, momče.“

Mladić je na delić trena oklevao, a onda sjahao i pružio uzde Mokrokosom. Eron gurnu boso crno stopalo u stremen i skoči u sedlo. Nije ljubio konje – oni behu stvorenja iz zelenih zemalja, i zbog njih su ljudi postajali slabiji – ali je nužda nalagala da jaše. Crna krila, crne vesti. Oluja se spremala, čuo je to u talasima, a oluje donose samo zlo. „Sačekajte me u Belutniku pod kulom lorda Merlina“, reče svojim utopljenim ljudima, pa okrenu konja.

Put beše težak, uz brda i kroz šume i kamene klisurine, uzanom stazom koja često kao da je nestajala pod konjskim kopitima. Veliki Vik beše najveće od Gvozdениh ostrva, toliko veliko da posedi nekih gospodara uopšte nisu izlazili na sveto more. Gorold Gudbrader je bio jedan od njih. Utvrda mu beše u Tvrdobregu, daleko da dalje nije mogla biti od kraljevstva Utopljenog boga. Goroldov narod je radio dole u Goroldovim rudnicima, u kamenitoj tami podno zemlje. Neki su živeli i umirali a da more uopšte ne vide. Nije ni čudo što su takvi ljudi potuljeni i iščaćeni.

Dok je jahao, Eronove misli se okrenuše njegovoj braći.

Devet se sinova rodilo Kvelonu Grejdžuju, gospodaru Gvozdениh ostrva. Harlona, Kventona i Donela je na svet donela prva žena lorda Kvelona, od roda Stountrija. Belon, Juron, Viktarion, Arigon i Eron behu sinovi druge, od roda Saderlija sa Slanostene. Za treću ženu je Kvelon uzeo devojkicu iz zelenih zemalja, koja mu je rodila bolešljivog maloumnika po imenu Robin, brata koga je najbolje zaboraviti. Sveštenik nije pamtio Kventona i Donela, koji su umrli kao deca. Harlona se

prisećao, ali nejasno, kako sedi sivog lica i nepomičan u kuli bez prozora i govori šapatom koji svakog dana postaje sve tiši dok mu sive ljupe pretvaraju jezik i usne u kamen. Jednog dana ćemo se zajedno gostiti ribom u vodenim dvorima Utopljenog boga, nas četvorica, a i Ari takođe.

Devet se sinova rodilo Kvelonu Grejdžoju, ali su samo četvorica doživela zrelost. Takav je ovaj hladni svet, gde ljudi ribare u moru i kopaju po zemlji i umiru, a žene u krvi i bolu na svet donose decu kratkog veka. Eron je bio poslednji i najmanji od četiri sipe, Belon najstariji i najsmelij, žestok i neustrašiv dečak koji je živio samo s ciljem da vrati gvozdenrođenima njihovu drevnu slavu. Sa deset godina se uspeo uz Kremen-stenje do uklete kule Slepog Gospodara. Sa trinaest je umeo da vesla i igra igru prstiju kao bilo koji muškarac na ostrvima. U petnaestoj je otplovio s Dagmerom Brazdibradom na Stepenice i proveo leto pljačkajući. Tamo je ubio svog prvog čoveka i uzeo svoje prve dve slane žene. Sa sedamnaest, Belon je bio zapovednik sopstvenog broda. Bio je sve što stariji brat treba da bude, mada je prema Eronu uvek iskazivao samo prezir. Bejah slab i pun greha, i prezir sam i te kako zasluživao. Bolje da te prezire Belon Hrabri nego da te ljubi Juron Vranooki. A ako je od godina i jada Belon u starosti postao jednak, zahvaljujući njima je postao i odlučniji od svih živih ljudi. Rođen je kao sin lorda, a umro kao kralj, ubio ga je ljubomorni bog, mislio je Eron, a sada oluja stiže, oluja kakvu ova ostrva još videla nisu.

Mrak je odavno bio pao kada je sveštenik smotrio šiljaste gvozdene bedeme Cepiroga kako grabe ka mladom mesecu. Goroldova utvrda beše zdepasta i široka, njeno veliko kamenje izvađeno iz litice koja se dizala iza nje. Ispod zidina, ulazi u pećine i prastare rudnike zevali su poput bezubih crnih usta. Gvozdene kapije Cepiroga za taj dan behu zatvorene, a zasuni navučeni. Eron zalupa kamenom o njih, sve dok buka ne probudi stražara.

Mladić koji ga je primio beše isti Gormond, čijeg je konja bio uzeo. „Koji si ti?“, upita Erion.

„Gren. Moj otac te čeka unutra.“

Dvorana beše promajna i vlažna, puna senki. Jedna Goroldova kći ponudila je sveštenika rogom piva. Druga je džarala neveselu vatricu koja je pružala više dima nego toplote. A Gorold Gudbrader je tiho razgovarao s vitkim čovekom u lepoj sivoj odeći, koji je oko vrata imao lanac od mnogih metala, po čemu se znalo da je meštar iz Citadele.

„Gde je Gormond?“, upita Gorold kada vide Erona.

„Vraća se peške. Oteraj žene, moj gospodar. I meštra.“ Meštre nije voleo. Njihovi gavranovi behu stvorenja Olujnog boga, a nije verovao ni njihovom lečenju, ne posle Arija. Nijedan pravi čovek ne bi odabrao život sužanštva, niti bi iskovao ropski lanac da ga nosi oko vrata.

„Gizela, Gvin, ostavite nas“, reče Gudbrader suvo. „I ti, Grene. Meštar Muren-mure će ostati.“

„Otići će“, beše uporan Eron.

„Ovo je moj dvor, Mokrokosi. Nije na tebi da govoriš ko mora ići, a ko ostati. Meštar ostaje.“

Čovek koji živi predaleko od mora, pomisli Eron. „Onda idem i ja“, reče Gudbraderu. Suva rogozina zašušta ispod njegovih ispucalih crnih tabana kada se okrenu da ode. Izgledalo je da je uzalud prevalio dug put.

Eron je bio skoro na vratima kada se meštar nakašlja i reče: „Na Stolici od morskog kamena sedi Juron Vranooki.“

Mokrokosi se okrenu. Dvorana odjednom postade hladnija. Vranooki je na drugoj strani sveta. Belon ga je poslao pre dve godine, i zakleo se da će mu skinuti glavu ako se vrati. „Reci“, kaza promuklo.

„Uplovio je u Gospodluku dan posle kraljeve smrti i uzeo i zamak i krunu kao Belonov najstariji živi brat“, reče Gorold Gudbrader. „Sada šalje gavrane, poziva kapetane i kraljeve sa svih ostrva na Hrid, da kleknu i priznaju ga za kralja.“

„Ne.“ Eron Mokrokosi nije birao reči. „Samo pobožan čovek može sesti na Stolicu od morskog kamena. Vranooki ne poštuje ništa sem sopstvene gordosti.“

„Nisi davno bio na Hridi i video si kralja“, reče Gudbrader. „Je li ti Belon što-god rekao o naslednom redu?“

Jeste. Razgovarali su u Morskoj kuli, dok je vetar napolju urlao, a talasi dole nemirno tukli. Belon je u očaju zavrteo glavom kada je čuo šta Eron ima da mu kaže o njegovom poslednjem živom sinu. „Vukovi su od njega napravili slabića, baš kao što sam se bojao“, rekao je kralj tada. „Molim se bogu da su ga ubili, da ne stoji Aši na putu.“ To je bilo Belonovo slepilo; video je sebe u svojoj divljoj, svojeglavoj kćeri, i verovao je da ga ona može naslediti. Tu je grešio, i Eron je pokušao to da mu kaže. „Nijedna žena nikada neće vladati gvozdenrođenima, čak ni žena poput Aše“, tvrdio je on, ali Belon je umeo da bude gluv za ono što nije hteo da čuje.

Pre nego što je sveštenik uspeo da odgovori Goroldu Gudbraderu, meštrova usta se ponovo otvoriše. „Stolica od morskog kamena pripada Teonu, ili Aši ako je princ mrtav. Takav je zakon.“

„Zakon zelenih zemalja“, reče Eron prezrivo. „Šta on nama znači? Mi smo gvozdenrođeni, sinovi mora, izabranici Utopljenog boga. Nama neće vladati ni žena ni bezbožnik.“

„A Viktorion?“, upita Gorold Gudbrader. „On ima Gvozdenu flotu. Hoće li Viktorion pokušati da se domogne prestola, Mokrokosi?“

„Juron je stariji brat...“, počeo meštar.

Eron ga ućutka pogledom. I u malim ribarskim varošima i u velikim kamenim utvrdama od takvog pogleda Mokrokosog devicama bi pozlilo, a deca bi vrišteći bežala majkama, i bio je više nego dovoljan da ućutka uznika s lancem oko vrata. „Juron je stariji“, reče sveštenik, „ali je Viktorion pobožniji.“

„Hoće li među njima izbiti rat?“, upita meštar.

„Gvozenrođeni ne smeju da prolivaju krv gvozenrođenih.“

„Bogougodan stav, Mokrokosi“, reče Gudbrader, „ali ga tvoj brat ne zastupa. Naredio je da se Savani Botli utopi zato što je rekao da Stolica od morskog kame-na pripada Teonu.“

„Ako je utopljen, krv nije prolivena“, reče Eron.

Meštar i lord se zgledaše. „Moram da pošaljem glas na Hrid, i to uskoro“, reče Gorold Gudbrader. „Mokrokosi, hoću tvoj savet. Za šta da se odlučim, za poklo-njenje ili za prkos?“

Eron čupnu bradu pa se zamisli. Videh oluju, a ime joj je Juron Vranooki. „Zasad, pošalji samo tišinu“, reče lordu. „Moram u molitvi da nađem odgovor.“

„Moli se koliko hoćeš“, reče meštar. „To ne menja zakon. Teon je zakoniti naslednik, a za njim Aša.“

„Tišina!“, zagrme Eron. „Predugo su gvozenrođeni slušali vas okovane meštre kako brbljate o zelenim zemljama i njihovim zakonima. Krajnje je vreme da ponovo oslušnemo more. Vreme da oslušnemo glas božji.“ Njegov glas je odzva-njao zadimljenom dvoranom, tako silovit da se ni Gorold Gudbrader niti njegov meštar nisu usudili da odgovore. Utopljeni bog je sa mnom, pomisli Eron. Poka-zao mi je put.

Gudbrader mu je ponudio udobnost zamka za tu noć, ali ga je sveštenik odbio. Retko je spavao po zamkovima, a nikada daleko od mora. „Udobnost ću naći u vodenim dvorima Utopljenog boga ispod talasa. Rođeni smo za patnju, jer nas ona jača. Treba mi samo odmoran konj da me odnese u Belutnik.“

To mu je Gudbrader rado obezbedio. Poslao je i svog sina Grejdona, da pokaže svešteniku prečicu što kroz brda vodi do mora. Do zore beše još sat vremena kada pođoše, ali im konji behu žilavi i sigurnog koraka i dobro su napredovali, uprkos tami. Eron sklopi oči i tiho se pomoli, te posle nekog vremena zadrema u sedlu.

Zvuk je došao tiho, vrisak zarđalih šarki. „Ari“, promrmlja on, pa se probu-di, prestrašen. Nema ovde šarki, nema vrata, nema Arija. Leteća sekira je odsekla Ariju pola šake kada mu beše deset i četiri, u igri prstiju dok su mu otac i braća bili u ratu. Treća žena lorda Kvelona bila je od roda Pajpera iz Rumen-device, devojka krupnih mekanih grudi i smeđih očiju kao u srne. Umesto da zaleći Ari-jevu šaku po Starim običajima, vatrom i morskom vodom, dala ga je svom meštru iz zelenih zemalja, koji se zakleo da može da zašije odsećene prste. To je i uradio, a kasnije je koristio napitke, meleme i bilje, ali se ruka zagnojila, a Arija je obuzela groznica. Kada mu je meštar odsekao čitavu ruku, bilo je prekasno.

Lord Kvelon se nikada nije vratio sa svog poslednjeg putovanja; Utopljeni bog mu je u svojoj dobroti darivao smrt na moru. Vratio se lord Belon, s braćom Juro-nom i Viktarionom. Kada je Belon čuo šta je zadesilo Arija, mesarskom je sata-rom odsekao meštru tri prsta i poslao očevu ženu Pajperku da ih zašije na mesto. Melemi i napici su meštru pomogli koliko i Arigonu. Umro je u bunilu, a treća žena lorda Kvelona ubrzo je pošla za njim, kada joj je babica iz utrobe izvadila

mrtvorodenu kćer. Eronu je bilo drago. Njegova je sekira raspolutila Arijevu šaku dok su zajedno igrali igru prstiju, kao što to drugovi i braća rade.

Još ga beše sramota da se priseti godina što uslediše po Arijevoj smrti. Sa šest i deset zvao je sebe čovekom, ali je zapravo bio vinska mešina s nogama. Pevao bi, igrao bi (ali ne igru prstiju, nju nikada više), blesavio bi se i kreveljio i rugao. Svirao je gajde, žonglirao, jahao konje i mogao da popije više od svih Vinča i Botlija zajedno, a i pola Harloua pride. Utopljeni bog ima poneki dar za svakoga, pa ga je tako imao i za njega; nije bilo čoveka koji je mogao da piša duže i dalje od Erona Grejdžoja, što je dokazivao na svakoj gozbi. Jednom se kladio u svoj novi brod da će samo kitom ugasiti ognjište. Čovek koji je tvrdio suprotno uložio je stado koza. Eron se gostio jaretinom godinu dana, a brod prozvao *Zlatni pljusak*, mada je Belon zapretio da će ga obesiti o jarbol kada je čuo kakvu figuru njegov brat namerava da stavi na pramac.

Na kraju je *Zlatni pljusak* potonuo blizu Lepog ostrva u Belonovoj prvoj buni, pošto ga je prepolovila ogromna ratna galija zvana *Gnev* kada je Stanis Barateon uhvatio Viktariona u zamku i razbio Gvozdenu flotu. A ipak, bog još ne beše završio s Eronom i izneo ga je na obalu. Neki ribari su ga zarobili i u lancima sproveli u Lanisgrad, pa je ostatak rata proveo u utrobi Livačke stene, dokazujući da sipe mogu da pišaju dalje i duže od lavova, veprova ili pilića.

Taj čovek je mrtav. Eron se utopio i ponovo iz mora rodio, božji prorok. Nije-dan smrtnik nije mogao da ga uplaši, kao što nije mogla ni tama... niti uspome-ne, kosti duše. Zvuk vrata koja se otvaraju, vrisak zarđalih gvozdениh šarki. Juron je ponovo došao. Svejedno. On je Mokrokosi sveštenik, miljenik božji.

„Hoće li biti rata?“, upita Grejdon Gudbrader kada sunce obasja bregove. „Bra-toubilačkog rata?“

„Ako takva bude volja Utopljenog boga. Bezbožnik ne sme sesti na Stolicu od morskog kamena.“ Vranooki će se boriti, to je sigurno. Nijedna žena neće njega pobediti, čak ni Aša; žene su stvorene da svoje bitke vode u porodijskoj postelji. A Teon, ako je uopšte živ, jednako je beznadežan, durljiv i smešljiv dečak. U Zimovrelu je dokazao svoju vrednost, kakva god bila, ali Vranooki nije obogaljeni dečak. Palube Juronovog broda su obojene u crveno, da bolje prikriju krv koja ih natapa. Viktarion. Kralj mora biti Viktarion, ili će nas oluja sve pobiti.

Grejdon ga je ostavio kada se sunce izdiglo, da odnese vesti o Belonovoj smrti svojim rođacima u kulama kod Rudokopa, Vranokljuna i Strvobare. Eron je nastavio sam, uz brda i kroz doline, kamenitom stazom koja je postajala šira i utabanija što se više približavala moru. U svakom selu je zastajao da propoveda, kao i u dvorištima sitnih gospodara. „Iz mora smo rođeni, i u more ćemo se vratiti“, govorio im je. Glas mu beše dubok kao okean i grmeo je kao talasi. „Olujni bog je u svom gnevu zgrabio Belona iz njegovog zamka i bacio ga dole, i sada se on gosti pod talasima u vodenim dvorima Utopljenog boga.“ Digao je ruke. „Belon je mrtav!

Kralj je mrtav! A ipak će kralj ponovo doći! Jer što je mrtvo, nikada neće umreti, već će se ponovo dići, tvrde i jače! Kralj će ustati!“

Neki koji ga čuše baciše motike i budake, pa krenuše za njim, tako da je za svojim konjem, kada je čuo more, imao desetak pratilaca, dirnutih bogom i željnih utapanja.

U Belutniku je živelo jedno dve-tri hiljade ribara, čije su se kolibe tiskale u podnožju četvrtaste kule s tornjićem na svakom uglu. Četrdesetak Eronovih utopljenih ljudi čekalo ga je, ulogoreno na sivom peščanom žalu u šatorima od fokine kože i zaklonima od naplavljenog drveta. Ruke im behu ogrubele od soli, pune ožiljaka od užadi i mreža, žuljevite od vesala, sekira i budaka, ali su sada te ruke stezale batine od naplavljenog drveta, tvrde kao gvožđe, jer bog ih je naoružao iz svoje oružarnice pod morem.

Za sveštenika su podigli zaklon odmah iznad dosega plime. Rado je upuzao u njega, pošto je utopio svoje najnovije sledbenike. Gospode, molio se, javi mi se u huku talasa i reci šta mi je činiti. Kapetani i kraljevi čekaju reč tvoju. Ko će nam biti kralj umesto Belona? Pevaj mi jezikom levijatana, da mu spoznam ime. Reci mi, o Gospode pod talasima, ko ima snage da otera oluju s Hridi?

Mada beše umoran od puta za Cepirog, Eron Mokrokosi nije mogao da se skraši u skloništu od naplavljenog drveta, s krovom od crnih morskih trava. Oblaci su se dovaljali i zakrili mesec i zvezde, i gusta je tama ležala po moru, kao i na njegovoj duši. Belon je bio za Ašu, dete njegovog tela, ali žena ne može da vlada gvozdzenrođenima. To mora biti Viktorion. Devet se sinova rodilo Kvelonu Grejdžoju, a Viktorion je od njih bio najsnažniji, pravi bik, neustrašiv i odan. Mada se tu krije i opasnost. Mlađi brat se mora pokoriti starijem, a Viktorion nije čovek koji će zaploviti protiv običaja. A opet, nimalo ne voli Jurona. Ne otkako je ona žena stradala.

Napolju je kroz hrkanje svojih utopljenih ljudi i zavijanje vetra čuo udarce talasa, čekić njegovog boga kako ga poziva u boj. Eron ispuza iz svog malog skloništa u ledenu noć. Nag je stajao, bled, suv i visok, i nag je zašao u crno slano more. Voda beše ledena, a ipak nije ustuknuo od milovanja svog boga. Talas ga udari u grudi i on se zatetura. Sledeći mu pređe preko glave. Osećao je so na usnama i slutio je boga oko sebe, a uši mu odzvanjahu od čudesa njegove pesme. Devet se sinova rodilo Kvelonu Grejdžoju, a ja sam od njih bio poslednji, slab i plašljiv kao devojka. Ali ne više. Taj se čovek utopio, i bog mi je dao snage. Hladno slano more ga je okruživalo, grlilo, pružalo se kroz slabo čovečje meso i diralo mu kosti. Kosti, pomisli on. Kosti duše. Kosti Belonove i Arijeve. Istina je u našim kostima, jer meso truli, a kost pretrajava. A na brdu Naginom, kosti Dvora Sivog Kralja...

I mršav i bled i uzdrhtao, Eron Mokrokosi se istetura na obalu, mudriji nego što je bio kada je u more zakoračio. Jer našao je odgovor u svojim kostima, i put se pred njim jasno ukazivao. Noć beše tako hladna da mu se telo pušilo dok je išao ka skloništu, ali mu je u srcu buktala vatra, i san je napokon lako došao, neprekidan vriskom gvozdzenih šarki.

Kada se probudio, dan beše vedar i vetrovit. Eron je doručkovao čorbu od rakova i morskih trava skuvanu na vatri od naplavljenog drveta. Čim je završio, Merlin se sa pet-šest vojnika spustio iz svoje kule da ga potraži. „Kralj je mrtav“, reče mu Mokrokosi.

„Da. Stigla mi je ptica. A sada još jedna.“ Merlin beše ćelavi, okruglasti, mesnati čovek koji se nazvao „lordom“ po običaju zelenih zemalja, i odevao se u krzno i somot. „Jedan me gavran zove u Hrid, drugi u Deset kula. Vi sipe imate previše pipaka, rastrgnućete čoveka na komade. Šta ti kažeš, svešteniče? Kud da pošaljem svoje lađe?“

Eron se namršti. „Deset kula, kažeš? Koja te sipa tamo zove?“ Deset kula beše sedište gospodara Harloua.

„Princeza Aša. Razvila je jedra i stiže kući. Čitač je poslao gavranove da pozove sve njene prijatelje na Harlou. Kaže da je Belon želeo da ona sedne na Stolicu od morskog kamena.“

„Utopljeni bog će odlučiti ko će sesti na Stolicu od morskog kamena“, reče sveštenik. „Klekni da te blagosiljam.“ Lord Merlin pade na kolena, Eron otčepi mešinu i izli mu mlaz morske vode na ćelavo teme. Voda curnu niz Merlinove debele obraze, pa mu natopi bradu i ogrtač od lisičjeg krzna. „Što je mrtvo, nikada neće umreti“, završi Eron, „već će se ponovo dići, tvrđe i jače.“ Ali kada Merlin ustade, on mu reče: „Ostani i slušaj, da proneseš reč božju.“

Talasi su se lomili oko jedne okrugle granitne stene. Tu je Eron Mokrokosi zastao, tako da ga čitavo njegovo jato vidi i čuje reči koje će reći.

„Iz mora smo došli i u more se moramo vratiti“, počeo on, kao i stotinu puta pre. „Olujni bog je u svom gnevu digao Belona iz njegovog zamka i bacio ga dole, i on se sada gosti ispod talasa.“ Tu diže ruke. „Gvozdeni kralj je mrtav! A ipak će kralj doći ponovo. Jer što je mrtvo, nikada neće umreti, već će se ponovo dići, tvrđe i jače!“

„Kralj će se dići!“, viknuše utopljeni ljudi.

„Hoće. Mora. Ali ko?“ Mokrokosi oslušnu na tren, ali mu odgovor dade samo talasi. „Ko će nam biti kralj?“

Utopljeni ljudi počeoše da udaraju močugama. „Mokrokosi!“, povikaše. „*Kralj Mokrokosi!* Kralj Eron! Hoćemo Mokrokosog!“

Eron odmahnu glavom. „Ako otac ima dva sina i jednom da sekiru, a drugom mrežu, koga želi da vidi kao ratnika?“

„Sekira je za ratnika“, viknu Ras, „mreža za ribara morskog.“

„Jeste“, reče Eron. „Bog me je uzeo duboko pod talase i utopio bezvrednog stvora koji bejah. Kada me je ponovo izbacio, dao mi je oči da vidim, uši da čujem i glas da širim reč njegovu, da mu budem prorok i učim njegovoj istini one koji su zaboravili. Nisam stvoren da sedim na Stolici od morskog kamena... ništa više od Jurona Vranookog. Jer ja sam čuo boga, a on kaže: Bezbožnik ne sme sesti na Stolicu od morskog kamena.“

Merlin prekrsti ruke na grudima. „Aša, znači? Ili Viktarion? Reci nam, svešteniče!“

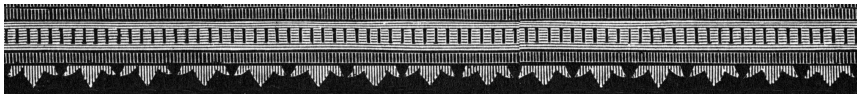
„Utopljeni bog će ti reći, ali ne ovde.“ Eron upre prstom u Merlinovo debelo belo lice. „Ne gledaj mene, niti zakone ljudske, već more. Digni jedra i izbacij vesla, moj gospodaru, i kreni na Stari Vik. Ti i svi kapetani i kraljevi. Ne idite u Hrid da kleknete pred bezbožnikom, niti na Harlou, da spletkarite s prepređenom ženom. Usmerite lađe ka Starom Viku, gde je stajao Dvor Sivog Kralja. U ime Utopljenog boga vas pozivam. Sve vas pozivam! Ostavite dvore i kolibe, zamke i utvrde, i vratite se na Nagino brdo na zakraljenje!“

Merlin je zurio u njega. „Zakraljenje? Pravog zakraljenja nije bilo...“

„...predugo!“, besno kriknu Eron. „A ipak su u praskozorje vremena gvozdeno-rođeni birali svoje kraljeve i uzdizali najvrednije među sobom. Vreme je da se vratimo Starim običajima, jer ćemo jedino tako povratiti veličinu. Zakraljenje je izabralo Arasa Gvozdennogu za visokog kralja i stavilo mu na glavu krunu od naplavine. Sajlasa Lominosa, Haraga Sedog, Staru Sipu, sve je njih zakraljenje uzdiglo. A sa ovog zakraljenja će iznići čovek koji će okončati posao što ga je kralj Belon započeo i izvojevati nam naše slobode. Ne idite u Hrid, niti u Deset kula Harloua, već na Stari Vik, ponovo kažem. Tražite Nagino brdo i kosti Dvora Sivog Kralja, jer na tom svetom mestu, kada se mesec utopi pa ponovo rodi, stvorićemo sebi dostojnog kralja, pobožnog kralja.“ Ponovo je visoko digao suve ruke. „Počujte! Počujte talase! Počujte boga! On nam govori, i kaže: Nećemo imati kralja sem onoga sa zakraljenja!“

Na to se prolomi grmljavina i utopljeni ljudi stadoše da udaraju močugom o močugu. „Zakraljenje!“, vikahu. „Zakraljenje, zakraljenje. Nema kralja sem onoga sa zakraljenja!“ I buka koju stvarahu beše gromovita, i sigurno je Vranooki ču na Hridi, a grozni Olujni bog u svom oblačnom dvoru. I Eron Mokrokosi je znao da je uradio dobro.

KAPETAN GARDE

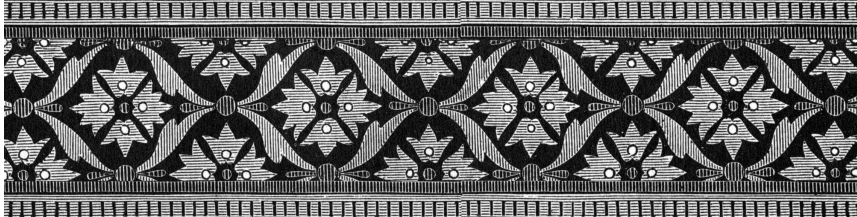
KRVAVE NARANDŽE SU SASVIM PREZRELE“, PRIMETI princ umornim glasom kada ga kapetan izgura na terasu.

Posle toga nije progovarao satima.

Istinu je rekao, to za pomorandže. Nekoliko ih je palo i raspuklo se na bledoružičastom mermeru. Njihov oštri slatkasti miris ispunjavao je Hotahove nozdrve svaki put kada bi udahnuo. Nema sumnje da ih je i princ osećao dok je sedeo pod drvećem, u pokretnoj stolici koju mu je napravio meštar Kaleoti, s jastucima od gušćjeg perja i bučnim točkovima od abonosa i gvožđa.

Dugo su jedini zvuci dopirali od dece koja su se prskala po bazenima i fontanama, a jednom i tih pljesak kada je još jedna pomorandža pala na terasu. Onda, s druge strane palate, kapetan začu tihi bat čizama na mermeru.

Obara. Znao joj je korak; krupan, žuran, besan. U štali kraj kapije, konj joj je sigurno sav u peni i krvav od mamuza. Uvek je jahala pastuve i čuli su je kako se hvali da će ukrotiti svakog konja u Dorni... a i svakog muškarca. Kapetan je čuo i druge

korake, hitro meko šuškanje meštra Kaleotija dok se trudio da ne zaostane za njom.

Obara Peščana je uvek prebrzo hodala. Juri nešto što nikada neće stići, rekao je princ jednom svojoj kćeri, i to pred kapetanom.

Kada se pojavila pod trostrukom arkadom, Areo Hotah spusti dugačku sekiru da zapreči prolaz. Glava sekire beše na šest stopa dugačkoj držalji od planinskog jasena, tako da je nije mogla obići. „Moja gospo, ne dalje.“ Glas mu beše duboka tutnjava, teška od norvoskog naglaska. „Princ ne želi da ga uznemiravaju.“

Lice joj beše kamen pre nego što je progovorila; onda je još više otvrdlo. „Stojiš mi na putu, Hotaše.“ Obara beše najstarija Peščana zmija, krupna žena koja se bližila tridesetoj, sa primaknutim očima i pacovski smeđom kosom starigradske kurve koja ju je rodila. Pod zlatnim i smeđim plaštom od sirove svile, jahaća odeća joj beše od smeđe kože, izlizana i gipka. To su bile najmekše stvari na njoj. Na jednom boku je nosila smotan bič, preko leđa okrugao štit od čelika i bakra. Koplje je ostavila napolju. Areo Hotah je na tome bio zahvalan. Koliko god hitra i jaka, nije mu bila dorasla, to je dobro znao... ali ona nije, a on nije želeo da vidi njenu krv na bledoružičastom mermeru.

Meštar Kaleoti se premesti s noge na nogu. „Gospo Obara, pokušao sam da ti kažem...“

„Zna li on da mi je otac mrtav?“, upita Obara kapetana, ne obrativši na meštra ništa više pažnje nego na muvu koja bi se drznula da joj zazuji oko glave.

„Zna“, odgovori kapetan. „Stigla mu je ptica.“

Smrt je u Dornu stigla na krilima gavrana, sitno ispisana i zapečaćena grudvom tvrdog crvenog voska. Kaleoti je sigurno predosetio šta je u pismu, jer ga je dao Hotahu da ga isporuči. Princ mu je zahvalio, ali veoma, veoma dugo nije sloomio pečat. Čitavo popodne je sedeo s pergamentom u krilu, gledajući decu kako se igraju. Gledao je sve dok sunce nije zašlo i večernji vazduh dovoljno zasvežio da ih potera unutra; onda je gledao svetlost zvezda na vodi. Mesec se uveliko bio digao kada je poslao Hotaha po sveću, da pročita pismo pod stablima pomorandže, u noćnom mraku.

Obara dodirnu bič. „Hiljade peške prelaze pesak da izađu na Koštani drum, kako bi pomogli Elariji da mog oca donese kući. Obredišta su puna kao oko, a crveni sveštenici su zapalili vatre po svojim hramovima. U kućama jastuka žene se sparuju sa svakim čovekom koji im dođe i odbijaju novac. U Sunčevom koplju, na Slomljenoj ruci, uz Zelenkrv, u planinama, tamo u dubokom pesku, svugde, svugde žene čupaju kose, a muškarci urlaju od besa. Isto je pitanje na svim jezicima – šta će Doran učiniti? Šta će njegov brat učiniti da osveti našeg ubijenog princa?“ Prišla je kapetanu. „A ti mi kažeš: on ne želi da ga uznemiravaju!“

„Ne želi da ga uznemiravaju“, ponovi Areo Hotah.

Kapetan garde je poznao princa koga je štitio. Jednom davno, iz Norvosa je stigao neiskusni mladić, krupan, plećat momak čupave crne kose. Ta kosa je sada

bila bela, a on je na telu nosio ožiljke iz mnogih bitaka... ali snaga ga nije napustila, a sekiru je redovno oštrio, kao što su ga bradati sveštenici naučili. Ona neće proći, rekao je u sebi, a naglas: „Princ gleda decu u igri. Nikada se ne sme uznemiriti kada gleda decu u igri.“

„Hotaše“, reče Obara Peščana, „uklonićeš mi se s puta ili ću ti uzeti tu halebardu i...“

„Kapetane“, stiže zapovest otpozadi. „Pusti je da prođe. Razgovaraću s njom.“ Prinčev glas beše promukao.

Areo Hotah cimnu sekiru naviše i zakorači u stranu. Obara ga još jednom osmotri dok je prolazila, a meštar trčkarao za njom. Kaleoti beše visok jedva pet stopa i ćelav kao jaje. Lice mu beše tako glatko i debelo da su mu se godine teško raspoznavale, ali je bio tu i pre kapetana, služio je čak i prinčevu majku. Uprkos godinama i debljini, još je bio okretan, i pametan da pametniji ne može biti, ali krotak. Ne može on da se nosi s jednom Peščanom zmijom, pomisli kapetan.

U senci narandžinog drveta, princ je sedeo u svojoj stolici digavši gihtave noge pred sobom, teških podočnjaka... mada da li je nesanica bila posledica tuge ili gihta, Hotah ne bi umeo reći. Ispod, u fontanama i bazenima, deca su se još igrala. Najmlađima nije bilo više od pet, najstarijima devet ili deset godina. Pola behu devojčice, pola dečaci. Hotah ih je čuo kako se prskaju i viču piskutavim prodornim glasovima. „Ne tako davno i ti si bila jedno dete u tim fontanama, Obara“, reče princ kada ona kleknu na jedno koleno pred stolicom s točkovima.

Obara prezrivo frknu. „Prošlo je dvadeset godina, ili skoro toliko. I nisam tu bila dugo. Ja sam kurvino štene, da nisi zaboravio?“ Pošto on ne odgovori, ponovo je ustala, pa se podbočila. „Moj otac je ubijen.“

„Poginuo je u dvoboju prilikom suđenja borbom“, reče princ Doran. „Po zakonu, to nije ubistvo.“

„Bio ti je brat.“

„Jeste.“

„Šta ćeš da uradiš povodom njegove smrti?“

Princ s mukom okrenu stolicu ka njoj. Mada mu behu tek dve i pedeset, Doran Martel je delovao mnogo starije. Telo mu beše mekano i bezoblično ispod lanene odeće, a noge mu je bilo mučno videti. Zglobovi su mu od gihta nakazno natekli i pocrveneli; levo koleno mu je bilo jabuka, desno dinja, a nožni prsti su se pretvorili u tamnocrveno grožđe, tako zrelo da se činilo kako će od dodira pući. Uzdrhtao bi čak i od težine čaršava, mada je bol trpeo bez pritužbi. Tišina je prinčev prijatelj, čuo ga je kapetan kako jednom govori svojoj kćeri. Reči su kao strele, Arijana. Kada ih jednom odapneš, više ne možeš da ih vratiš. „Pisao sam lordu Tivinu...“

„Pisao? Da si samo pola čoveka koji je bio moj otac...“

„Nisam tvoj otac.“

„To sam već znala.“ Obarin glas beše pun prezira.